

Jaarverslag 2021

ggz
delfland

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Dialling 1000
1017 CA Amsterdam

BESTUURSVERSLAG

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS

**Bijlage: Verantwoording besteding
Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-
19 over de periode 1 maart 2020 tot 1 september
2020 (bonus 2020)**

**Bijlage: Verantwoording besteding
Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-
19 over de periode 1 oktober 2020 tot 15 juni 2021
(bonus 2021)**

Beste lezer,

Als ik terugblik op 2021 – en ik kan het niet anders zeggen – dan is dat met gemengde gevoelens. 2021 was nog steeds een hectisch jaar, maar we stonden gelukkig minder in de overdrive. Iedereen wist intussen wat hij moest doen. De protocollen waren bekend, de handboeken lagen klaar. We gingen steeds op zoek naar de weg waarlangs we goede zorg konden bieden. Ik heb grote bewondering voor die veerkracht. Het zijn onze mensen die ervoor hebben gezorgd dat we ons werk konden doen, binnen alle beperkingen die er waren.

Voorwoord

We zien wel dat de tijd zijn tol eist. Er is veel persoonlijk leed geweest. Voor zowel cliënten als medewerkers. Er zijn veel meer mensen besmet geraakt door covid. Cliënten moesten zich afmelden. We zien het ook aan onze verzuimcijfers. Die zijn hoger dan in 2020. We hebben gelukkig onze medewerkers niet hoeven vragen om te komen werken terwijl ze ziek waren. We hebben wel veel moeten uitgeven aan extra uitzendkrachten om de kwaliteit op de afdeling te waarborgen. En we hebben gebruikgemaakt van een CAO-mogelijkheid waardoor mensen twee weken betaald verlof konden opnemen als ze echt niet meer wisten hoe ze bijvoorbeeld hun zieke kinderen moesten opvangen. Dus ja, ik ben trots op hoe we het hebben gedaan. Maar nee, ik denk dat een hallelujastemming niet aan de orde is.

De cijfers van 2021 hebben ook consequenties voor hoe we 2022 instappen. We hebben gelukkig een positief financieel resultaat geboekt, en we zijn een robuuste organisatie, maar we zien tegelijkertijd dat het aantal unieke cliënten sinds de pandemie fors is gedaald. Daarbij gaat het om cliënten die nieuw bij ons worden aangemeld voor de basis ggz. Ze moeten opnieuw de weg naar ons vinden. Daar heb ik vertrouwen in, maar het leidt tot financiële onzekerheid. Net als het nieuwe zorgprestatie model dat in 2022 vorm krijgt. Welke omzet gaan we daadwerkelijk realiseren? En, hebben we het proces zo ingericht dat de zorgverlener nog steeds zijn hulp kan blijven verlenen, en dus de cliënt kan blijven helpen?

Het past mij en het past ons niet om ons blind te staren op onzekerheden. De wereld verandert. Dat is een feit. We merken steeds meer dat we het niet alleen kunnen. De arbeidsmarktproblematiek zal organisaties raken. Daarbij wordt het steeds belangrijker dat we binnen de keten van de cliënt kijken wat hij nodig heeft. Dat we een

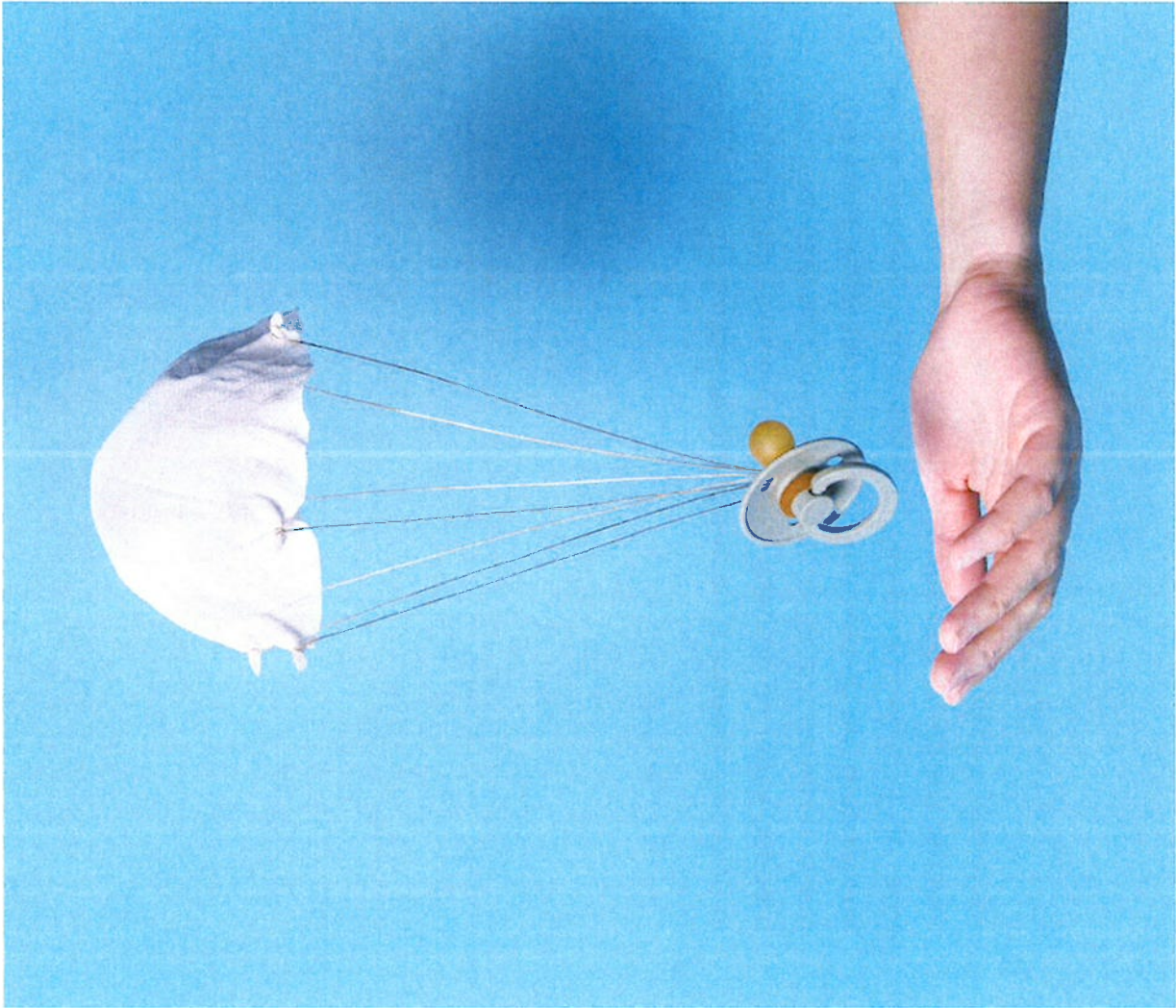
persoon zien als iemand die even bij ons te gast is, met nog een hele andere omgeving om zich heen. Wat kunnen wij daarin doen, en wat kunnen andere stakeholders daarin betekenen? Hoe kunnen wij onze kennis inzetten in de maatschappij, op de juiste plek voor die cliënt? Daar zetten we op in met ons nieuwe meerjarenbeleidsplan voor 2022-2024: 'Kijk naar binnen, stap naar buiten'. Het is een uitnodiging om steeds meer samen te doen. Dat doen we ook al.

Op ons nieuwe platform dichterbijzorg.nl publiceren we deze verhalen. We geven een blik op onze wereld en zoeken de verbinding. We delen bijvoorbeeld onze ervaring met ketensamenwerking in de jeugdzorg. We leggen uit hoe we onze zorg anders inrichten met behandelcoaches en trajectbegeleiders. We vertellen ook hoe wij investeren in duurzaamheid en waarom we op steeds meer klinische afdelingen vers gaan koken. We hebben de wijsheid niet in pacht, maar proberen die met elkaar te vinden. Dat inspireert me. Zo sprak ik recent vier verpleegkundigen van de nieuwe verpleegkundige en agogische staf (VAS), het inspraakorgaan voor verpleegkundigen en agogen. Jonge professionals die trots zijn op hun werk en blij zijn met de ruimte die ze bij GGZ Delfland krijgen. Zij zijn daar enthousiast over en willen dit uitdragen. Op zo'n moment besef ik: yes, we doen dit echt samen.

Iris Bandhoe,
raad van bestuur

Zorg voor kwetsbare ouders en hun baby's

Ik wil contact

Hoofdstuk 1

Als je de 'socials' mag geloven, is het heerlijk! Zwanger zijn, moeder worden. Maar soms is die wolk helemaal niet zo roze. Als je bijvoorbeeld psychische klachten hebt of als die postpartum, na de bevalling, ontstaan. Nertcha, Petra en Marja vertellen wat zij kunnen doen voor de (aanstaande) moeder, vader en de baby. Zij zijn binnen GGZ Delfland experts in bevallingstrauma's, hechtingsproblematiek en babyblues.

Oog voor de baby

Sociaal psychiatrisch verpleegkundige Nertcha Spruit heeft een missie. Ze kreeg op de spoedeisende hulp psychiatrie (SEHP) van GGZ Delfland steeds vaker aanvragen voor de spoedbeoordeling van ouder-baby-problematiek. "Postpartum klachten noemen we dat. Psychische klachten die na de bevalling kunnen ontstaan, zoals een depressie, een bevallingstrauma, spanningen of hechtingsproblematiek. Soms is er een opname nodig, zoals bij een psychose, maar anders bezoekt iemand van ons Intensive Hometreatment Team (IHT), de ouders thuis. Ja, en in zo'n crisissituatie heb je niet alleen de ouder in behandeling, maar heb je ook te maken met het pasgeboren baby'tje."

Ouder-baby-interventie

Nertcha miste in haar regio Haaglanden een goed aanbod voor ouder-baby-interventie in crisissituaties. Want hoe maak je contact met je baby als je niiks voelt of juist overspoeld wordt door emoties? "De focus gaat vaak naar de ouder en het behandelen van de psychische klachten. Dat doen we natuurlijk ook, bijvoorbeeld met ondersteunende gesprekken in de thuissituatie of met medicatie, maar het is in die periode ook belangrijk om aandacht te besteden aan het contact, de hechting tussen ouder en kind. Een baby is sterk gericht op het zoeken van contact. Als een ouder met een depressie of traumatische ervaring dat niet ziet of moeilijk contact kan maken met het kind, kan dat negatieve gevolgen hebben voor de veiligheid en de sociale en emotionele ontwikkeling van het kind. Tijdige interventie is daarom belangrijk, zodat ze niet van elkaar verwijderden." Ze besprak dit met de directie van GGZ Delfland. Die gaf haar de ruimte om een behandelvoorstel te schrijven, na het praktijkgerichte onderzoek voor haar opleiding tot sociaal psychiatrisch verpleegkundige. Ze deed vervolgens opleidingen, verzamelde informatie over postpartum problematiek

pwc

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

en het belang van ouder-baby-interventie. In 2021 schreef ze een protocol en handboek, en trainde ze de eerste collega's, zodat er meer ouders geholpen kunnen worden.

Video-interactiebegeleiding

Een van de interventies die in het handboek van Nertcha staat, is de video-interactiebegeleiding. "Dan filmen we de moeder of vader tijdens een verzorg- of speelmomentje met de baby. Daarin staat het contact met de baby centraal. Een moeder die heel somber of negatief is, kan bijvoorbeeld zeggen: 'Het baby'tje wil me niet, het reageert niet op mij'. Maar als we dan samen de beelden terugkijken, kan ik laten zien: 'Kijk eens hoe de baby naar je lacht, kijk eens hoe goed jij daarop reageert'. Een depressie is niet zomaar verdwenen, maar in de tussentijd kan een ouder toch leren adequaat te reageren op signalen van de baby. Met oogcontact, aanraking, praten, zingen. Daardoor voelt het baby'tje zich veiliger, krijgt de ouder meer zelfvertrouwen en ontstaat er meer rust, wat ook goed is voor het herstel. Ik heb deze techniek recent ook nog ingezet bij een moeder die bij haar derde kind, dit keer een dochter, last kreeg van een jeugdtrauma. Door de beelden kreeg zij zelf een eye-opener. Ze zag dat ze niet naar haar keek, niet met haar praatte, terwijl het meisje haar wel opzocht."

Voorlichting en voordelen

Video-interactiebegeleiding werkt krachtig, maar is niet altijd nodig. "Als wij bij het gezin thuiskomen, maken we eerst een inschatting van de situatie en de mogelijkheden. Is er voldoende veiligheid, voorspelbaarheid en beschikbaarheid in de ouder-baby-relatie?

Heeft de moeder eigenlijk wel geslapen? Spelen er nog andere problemen, zoals financiële zorgen of relatieproblemen? Op basis daarvan maken we het behandelplan en prioriteren we de interventies vanuit ons team. Voor sommige ouders zijn een paar huisbezoeken en voorlichting over de interactie met de baby voldoende. We geven bijvoorbeeld uitleg over somberheid na de bevalling of het feit dat de ouder zich geïsoleerd kan voelen doordat zo'n kleintje de hele structuur in de war brengt. We geven tips hoe ze contact kunnen maken met hun baby en hoe ze kunnen zien wat ze nodig hebben. Bij andere ouders is het nodig om te interveniëren. Bij een perfectionistische moeder die zo gefrustreerd raakte dat alles anders liep dan de boekjes, hebben we bijvoorbeeld een strakke planning gemaakt. Zij was bang dat ze haar kind iets aan zou doen. De stress van het perfectionisme maakte het lichaam zo gespannen dat het moeilijk was om vanuit rust en ontspanning voor de baby te zorgen. Ze moest eerst tot rust komen. Slapen, de zorg aan haar man overlaten, wandelen met een vriendin. Even eruit, ook als ze geen zin had of het moeilijk vond. Wij kunnen als IHT de ouder en het kind tot een jaar meerdere keren bezoeken, waardoor je zo'n moeder goed kunt begeleiden tot ze de zorg zelf weer aankan. Ook plannen we drie maanden na de interventie een evaluatie-huisbezoek in."

Poli voor kwetsbare ouders

Marja Rodenburg en Petra Visser van de POP-poli van GGZ Delfland in het Franciscus Gasthuis zijn blij dat Nertcha de ouder-baby-interventie, en daarmee de kwetsbare moeders en vaders, weer wat steviger op de kaart heeft gezet. 'Hun' poli – een afkorting van Psychiatrie, Obstetrie en Pediatrie – bestaat al sinds 2016, maar huisartsen en collega-behandelaren weten hen niet altijd te vinden.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

“Zwanger zijn is een superkwetsbare periode voor mensen die psychische klachten hebben of die tijdens een eerdere zwangerschap psychische problemen hebben gekregen. De kans is aanwezig dat hun klachten verergeren of dat ze bijvoorbeeld (weer) een depressie krijgen. Sowieso kan een zwangerschap of de periode na de bevalling een trigger zijn om te ontregelen. Als je daar aandacht voor hebt, kun je voorkomen dat psychische klachten ontstaan of verergeren en kun je ook werken aan het contact tussen ouder en kind.”

Aanspreekpunt in het ziekenhuis

Wat doet de POP-poli dan? Marja, verpleegkundig specialist binnen het team, vat het zo bondig mogelijk samen: “De POP ondersteunt, begeleidt en behandelt vrouwen die zwanger zijn en psychiatrische klachten hebben of ontwikkelen, en vrouwen met psychische klachten die zwanger willen worden. Denk aan vrouwen die vanwege psychische problemen medicijnen gebruiken, een angst- of stemmingsstoornis hebben, of autisme.” Ze pauzeert even: “Gisteren kwam een van mijn cliënten bijvoorbeeld eerder dan gepland naar het ziekenhuis. Ze kreeg fysieke klachten, dus moest eerder bevallen. Gelukkig had ze de moed om te vragen: ‘Willen jullie Marja even bellen?’ Haar angststoornis is niet voor iedereen makkelijk te lezen. Gelukkig had ik tijd, heb ik haar gezien, met haar gesproken, en het verloskundig team uitleg gegeven over haar klachten. Iedere vrouw is weleens angstig, maar deze vrouw kan ontregelen. En hoe iemand bevalt, heeft invloed op hoe iemand eruit komt. We kunnen overigens ook na de bevalling een klinisch bed indiceren als er risico is op psychische terugval of als we signalen zien van psychische klachten of hechtingsproblematiek. We zitten dicht bij het vuur.”

Voor, tijdens en na de bevalling

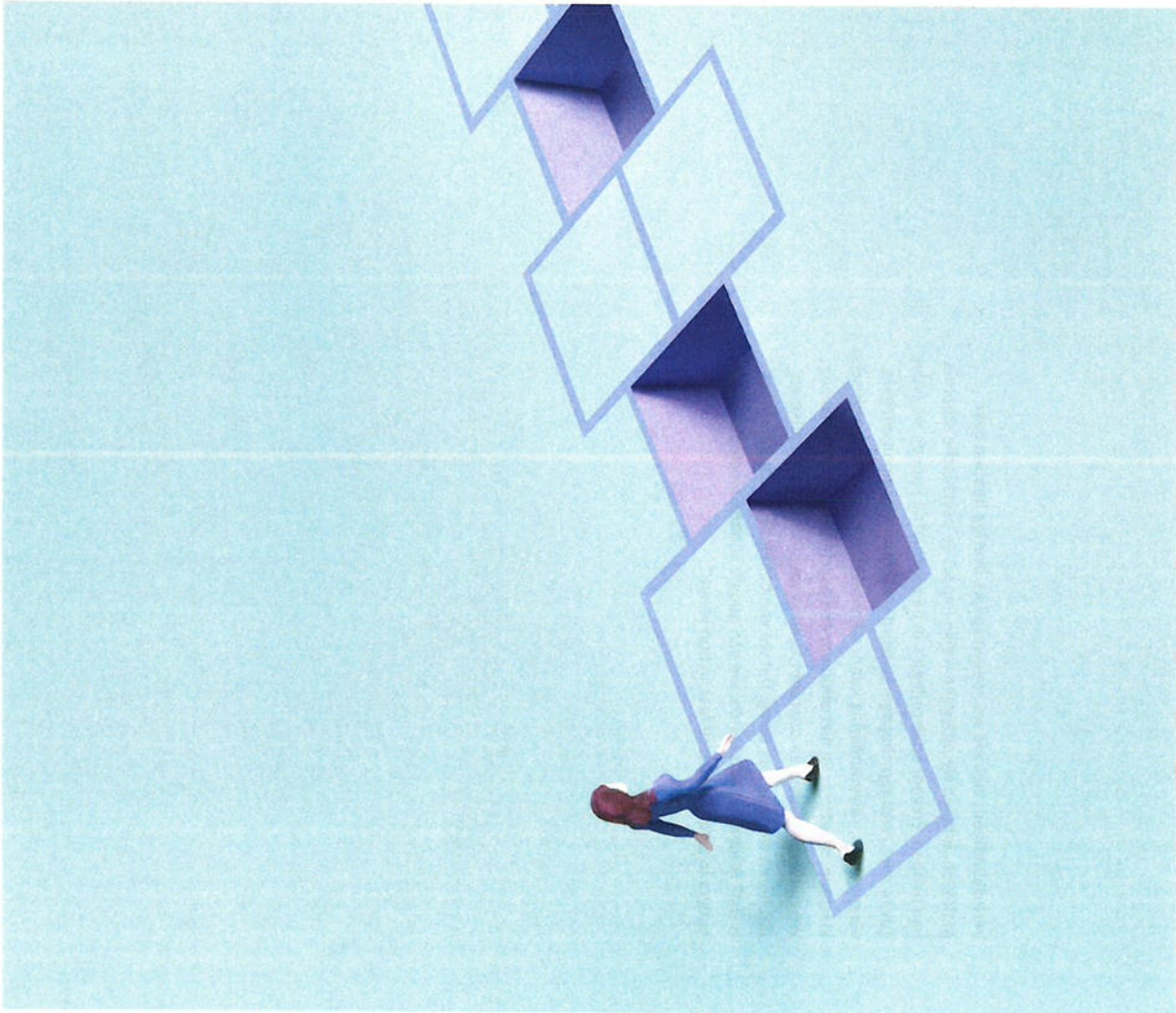
Toevallig noemt Marja een spoedsituatie als voorbeeld van haar werk, maar vaker richten zij en haar collega's zich op het voorkomen van een toename van klachten of terugval. “Wij kunnen al voor de zwangerschap advies geven voor het vroegtijdig afbouwen of aanpassen van medicatie, zodat iemand veilig zwanger kan worden. Als ze eenmaal zwanger zijn, bespreken we wat nodig is, in de voorbereiding, tijdens de bevalling en in de periode erna. We nemen scenario's door, maken een psychisch bevalplan naast het medische bevalplan, en een signaleringsplan, zodat duidelijk is wat triggers zijn, hoe je escalatie kunt voorkomen en wat daarvoor nodig is. De psycholoog in ons team kan ook EMDR toepassen, als we merken dat een bevallingstrauma de stress vergroot.” Petra geeft als ambulant verpleegkundige van de POP daarnaast ook thuisbegeleiding. Ze geeft net als Nertcha na de bevalling ouder-baby-interventie bij ouders thuis en probeert ook al tijdens de zwangerschap de hechting tussen ouder en kind te stimuleren. “Moeders met psychiatrische klachten stellen soms liever het idee uit dat ze een kindje krijgen. Anders wordt het te druk in hun hoofd. Ik doe oefeningen waardoor ze al contact leren maken met de baby in de buik. Bijvoorbeeld met ademhalingsoefeningen. Of samen wiegen met de partner met de handen op de buik. Zingen tegen de baby. Dat is niet alleen goed voor het hechtingsproces, maar ook voor het welzijn van de moeder.”

Schakel tussen psychiatrie en zwangerschap

“Ik denk dat onze kracht is dat we verstand hebben van psychiatrie, zwangerschap en baby's”, sluit Marja af. “En dat onze poli in het ziekenhuis zit. We werken nauw samen met gynaecologie, kindergeneeskunde en medisch maatschappelijk werk.

Verloskundigen, met wie we tweewekelijks overleg hebben over patiënten, kunnen we uitleggen welke impact de psychische stoornis kan hebben. En voor onze collega's in de psychiatrie kunnen we uitleg geven over zwangerschapsgerelateerde klachten. Hormoonspiegels, slaapgebrek, rolverandering kunnen invloed hebben op de psychische klachten, maar vragen niet altijd om een psychiatrische behandeling. We zijn een schakel, en daardoor kunnen we klachten normaliseren. Dat horen we vaak ook terug. Dat we een baken zijn. Nou, hoe mooi is dat? Ik vind het een eer dat we een poosje kunnen meelopen met ouders in zo'n bijzondere fase in hun leven."

Zelf aan de slag met praktische doelen en haalbare stappen

Nee, je start niet altijd bij de psycholoog of psychiater

Hoofdstuk 2

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoelinden

In strijd tegen de wachtlijsten richtte GGZ Delfland in 2019 het behandeltraject anders in. Het idee? Behandelcoaches werken eerst met een cliënt aan leefstijl, zodat de psycholoog of psychiater zich daarna kan richten op de psychische klachten. Of de individueel trajectbegeleider komt in beeld als er problemen zijn met werk, schulden of huisvesting. De coach en begeleider zijn inmiddels niet meer weg te denken bij GGZ Delfland. Wat doen ze precies?

Erst leefstijl

“Als iemand slecht slaapt, weinig mensen ziet of niet naar buiten durft, heeft dat invloed op de psychische klachten”, vertelt behandelcoach Melinda Aukema. “Dus daar moet je iets mee. Anders slaat een behandeling niet aan of is er kans op terugval. Daarom is er bij GGZ Delfland altijd aandacht geweest voor leefstijl.” Maar, hoe langer iemand moet wachten op de behandeling, hoe groter zulke problemen kunnen worden. “Daarom hebben we leefstijl en de psychische behandeling losgekoppeld en zijn de behandelcoaches in het leven geroepen.”

Drie intakegesprekken

Melinda richt zich als behandelcoach op de leefstijl en is het eerste aanspreekpunt van een cliënt. “Mijn rol start meteen nadat ons secretariaat een afspraak heeft gemaakt. Ik bel de cliënt om me voor te stellen en eventuele vragen te beantwoorden. Ik stimuleer dat de cliënt een naaste meeneemt en geef uitleg over ons intakeproces. In onze nieuwe Fit op weg-aanpak is de intake uitgebreid naar drie gesprekken en doen de psycholoog en de behandelcoach de gesprekken samen. Het eerste gesprek richt zich op klachten in het hier en nu, het tweede gesprek op de biografie en in het derde gesprek geven we advies over het behandeltraject.”

Behandelcoach laagdrempeliger

Het werkt goed, merkt Melinda, dat zij al zo vroeg bij de gesprekken zit. “In het eerste intakegesprek spreek ik de cliënt ook een tijdje alleen, en voelt een cliënt zich soms vrijer om te praten. Als sociaal-psychiatrisch hulpverlener ben ik minder gericht op de klacht, en

meer op het sociaal maatschappelijk leven. Daardoor hoor ik andere verhalen die wel belangrijk kunnen zijn voor de rest van het traject. Dat iemand bijvoorbeeld medicijnen slikt, gestakt wordt door een ex-partner of eetproblemen heeft. Soms geef ik al tijdens de intakegesprekken uitleg over leefstijl. Als iemand bijvoorbeeld vijftien kopjes koffie per dag drinkt, kan dat lichamenlijk hetzelfde gevoel geven als angstklachten."

Zes Leven op de rit-bijeenkomsten

Na het intakeproces volgt in principe iedere cliënt een leefstijltraject met zes groepsbijeenkomsten van elk twee uur. Die begeleidt Melinda, samen met een collega-behandelcoach. "We noemen het de Leven op de rit-module. Elke bijeenkomst staat er een ander thema centraal: slaap, voeding, beweging, energiemangement, sociale contacten, plezier en ontspanning. Als je bijvoorbeeld onregelmatig eet, schommelt je bloedsuikerspiegel, wat invloed heeft op je emoties. Als iemand het egoïstisch vindt om iets leukers voor zichzelf te doen, leggen we uit wat egoïsme en altruïsme is. Waar zit je dan op die lijn als je een keer 'nee' zegt tegen een ander?"

Zelf invloed

Melinda en haar collega's helpen cliënten inzicht krijgen in de invloed van goed slapen, lekker bewegen, sociaal contact. Daarnaast leren ze cliënten om doelen te stellen. "Ieder kiest daarin zijn eigen leefstijlthema dat gelinkt is aan de klachten. In kleine, haalbare stapjes. Als je bijvoorbeeld nooit beweegt en je wilt dan elke dag naar de sportschool, maken we het doel reëler, en bouwen we per bijeenkomst op." Cliënten zijn blij met deze praktische, concrete

aanpak, merkt Melinda. "Het geeft ze het gevoel dat ze zelf invloed kunnen hebben op hoe ze zich voelen. Het is ook zo tof om te zien als het 'klikt'. Dat iemand zelf ontdekt: 'Als ik eerder mijn pyjama aantrek, ga ik rustiger de nacht in.'"

Maatschappelijke problemen

Als uit de intakegesprekken blijkt dat er ook maatschappelijke problemen zijn, zoals met huisvesting, werk of schulden, dan komt Marloes van der Valk in beeld. Zij is individueel trajectbegeleider bij Doel Delfland en weet de weg naar de juiste instanties, zoals voor schuldhulpverlening of re-integratie. "Ik ken de regels en weet welke hulp er is. Als je psychische problemen hebt, heb je vaak al genoeg aan jezelf. Maar dat wil niet zeggen dat de administratieve chaos, huurachterstanden of de problemen op het werk vanzelf verdwijnen. En als je er niets aan doet, heeft het invloed op het mentale welzijn." Marloes maakt zorgen concreet en problemen behapbaar. "Samen met de cliënt zoek ik de juiste hulp of oplossingen voor het probleem."

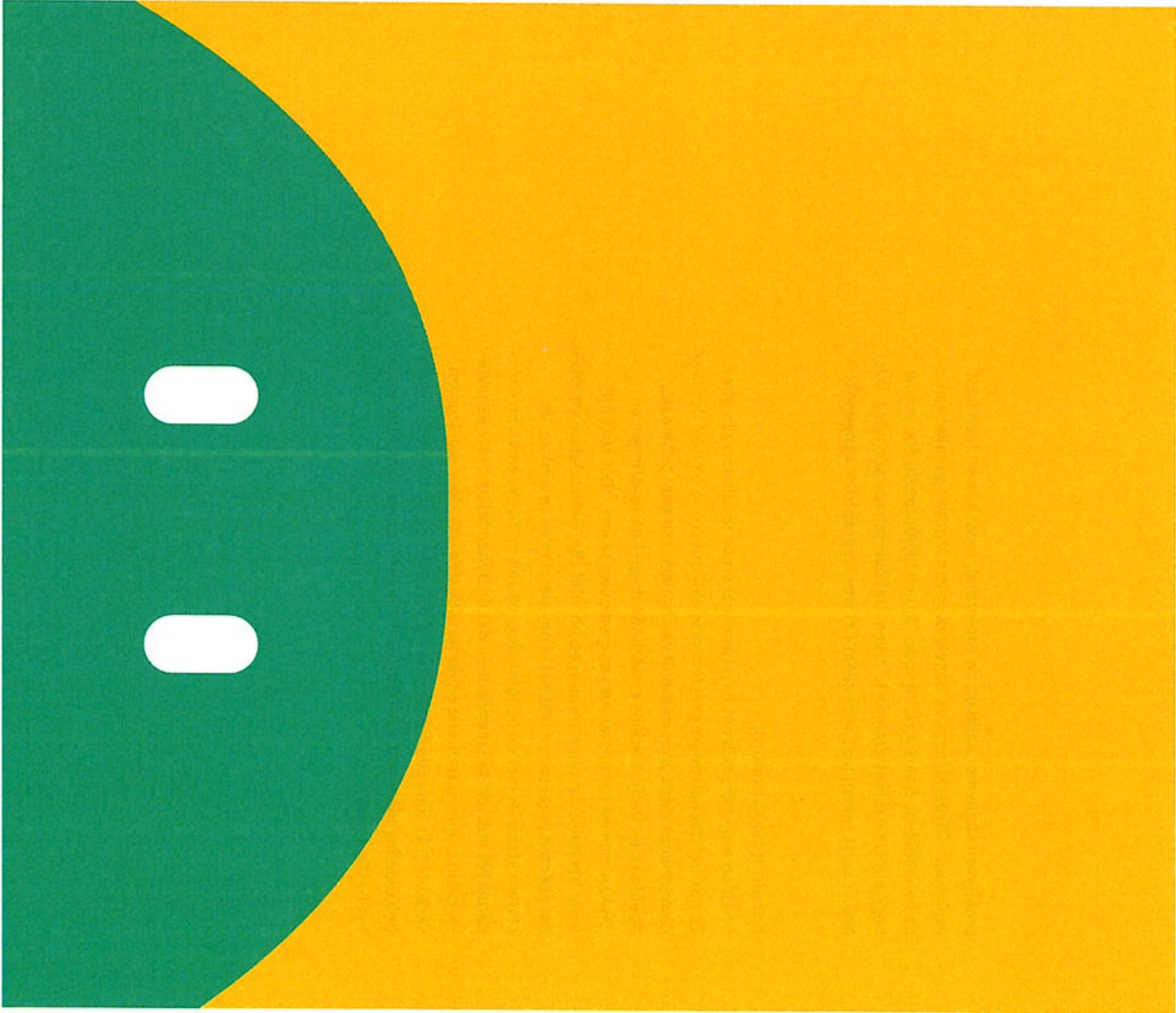
Gelijkwaardig in het team

De begeleiding van Marloes is niet nieuw, maar werd voorheen ad hoc ingeschakeld, als de behandelaar eraan dacht. Nu wordt zij structureel vanaf het begin van de behandeling ingeschakeld en zit ze dagelijks bij de multidisciplinaire overleggen op de poli, samen met de psycholoog en behandelcoach. "Hierin bespreken we de intakes en de voortgang van de cliënten bij de Leven op de rit-module. Ieder kijkt vanuit zijn eigen expertise en hoort iets anders van een cliënt, waardoor je een completer beeld krijgt. We houden elkaar scherp, leren veel van elkaar en schakelen elkaar dus ook eerder in. Want maatschappelijke

problemen staan niet altijd op de voorgrond, maar komen toch best vaak voor." Meestal loopt de begeleiding van Marloes parallel aan de behandeling. Soms gaat zij voor. "Ik heb bijvoorbeeld een vrouw begeleid die dakloos dreigde te raken. Dat overschaduwde alles. Dus heb ik eerst samen met deze cliënt het woningprobleem aangepakt."

Korter in behandeling

De Fit op weg-aanpak loopt zo'n twee jaar en de resultaten zijn goed. Zo positief dat ook de zorgverzekeraar enthousiast is en GGZ Delfland de werkwijze sinds 2021 uitbreidt van Spijkenisse naar Schiedam, Naaldwijk en Delft. Marloes en Melinda delen hun ervaringen en denken mee bij het opstarten van de nieuwe teams. "Dat kost tijd, maar het helpt dat onze ervaringen positief zijn. Behandelaren merken dat cliënten beter weten wat het is om met doelen te werken. Ze starten stabiel met de behandeling, en zijn gemotiveerder. En dat is natuurlijk ook een belangrijk doel: dat de behandeling beter aanslaat, de cliënt sneller uitstroomt en de wachtlijsten daardoor ook kunnen verkorten. Er zijn zelfs cliënten die na de Leven op de Rit-module geen behandeling meer nodig hebben. Dat zijn geen grote aantallen, maar het bestaat wel!"

Pilot passende jeugdzorg

Op onderzoek: hoe kunnen we kinderen en jongeren eerder en beter helpen?

Hoofdstuk 3

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

“Al die wachtlijsten helpen niet.” Jitske Doodkorte, coördinator van Team Jeugd bij de gemeente Lansingerland en Lisa van Os, gz-psychooloog afdeling jeugd bij GGZ Delfland zien dat jeugdigen en hun gezin daardoor niet altijd de juiste zorg krijgen. Zij onderzochten in 2021 wat zij hierin kunnen veranderen, zodat ze kinderen niet alleen eerder, maar vooral ook beter kunnen helpen. De resultaten van hun pilot zijn ‘simpel’, maar hoopgevend.

Knelpunten in de jeugdzorg

“We roepen al langer dat we beter willen samenwerken, maar er is nooit tijd voor. Daardoor blijven we allemaal doen wat we altijd deden.” Lisa was daarom blij dat ze dankzij de transformatiesubsidie van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) tijd kreeg om te onderzoeken hoe het anders kan. “Hoe kunnen we jeugdigen en hun gezin eerder en beter helpen? Het liefst op zo’n manier dat we wachtlijsten verkorten, de specialistische geestelijke gezondheidszorg gericht inzetten en we meer kinderen kunnen helpen binnen het beschikbare budget.”

Gemeente laat in beeld

Het Team Jeugd van Jitske deed graag mee aan de pilot. “In Lansingerland merkten we dat we weinig zicht hadden op de aanmeldingen voor de specialistische jeugd-ggz. Zo’n tachtig procent verloopt rechtstreeks via de huisarts. Op zich logisch, maar dat betekent dat wij pas na het intakegesprek bij GGZ Delfland in beeld komen. Pas dan weten zij welke zorg, en dus ook welke financiering zij bij ons moeten aanvragen. Maar door de wachtlijsten duurt het soms een jaar voordat ze een kind zien. En, wordt dus ook pas na dat jaar duidelijk of er meer aan de hand is dan psychische problemen. Problemen op school, slaapproblemen, financiële zorgen in het gezin. Hulp die anderen beter kunnen geven, en het liefst ook eerder, voordat de behandeling start.”

Eerder in gesprek

De belangrijkste oplossing die Lisa als projectleider heeft bedacht, is eigenlijk heel simpel. “We zitten samen eerder aan tafel. De jongere en de ouders krijgen een paar weken na hun aanmelding voor specialistische ggz een uitnodiging voor een zorgafstemmingsgesprek (ZAG). Dit is een online gesprek van een half uur met een jeugdconsulent van de gemeente en een behandelaar van GGZ Delfland. In dat gesprek kijken we samen met de ouders en het kind welke hulp nodig is. Is er inderdaad psychiatrische hulp nodig, en zo ja welke? En, is het wenselijk om andere hulp in te zetten naast onze hulp of voordat onze hulp start? Denk aan de jeugdcoaches op school (JOS'ers). Of ondersteuning bij financiële problemen. Of opvoedondersteuning door de specialisten van Enver.”

Leven op de rit-module

De andere interventie die uit de pilot rolde, is de Leven op de rit (LODR)-module. “We hebben onze module voor volwassene herschreven voor ‘jeugd’”, vertelt Lisa. Het bestaat uit een werkboek en zes bijeenkomsten, waarmee de jongere zelf, met begeleiding van ons of een andere hulpverlener, aan de slag kan met zaken als dagritme, slapen, eten, bewegen. Dit zijn factoren die psychische klachten kunnen versterken of in stand houden. “Het idee was: misschien kunnen andere hulpverleners in de keten deze module begeleiden. De verwachting is dat een psycholoog of psychiater daarna gericht aan de slag kan met de stoornisspecifieke behandeling. Of is de behandeling misschien helemaal niet meer nodig, omdat mensen hier ook al van opknappen.”

Bredere blik op zorg

De eerste elf ZAG's zijn gevoerd en de eerste modules in de praktijk getest. “De ervaringen zijn positief”, concludeert Lisa. “We hebben het idee dat we eerder een goede inschatting kunnen maken van de best passende zorg. We krijgen veel informatie uit zo'n gesprek en door de jeugdconsulenten krijgen wij een breder zicht op de aanbieders in de regio. Zo ontdekten we door zo'n ZAG dat een meisje bij ons stond aangemeld, terwijl voor haar broertje – via de jeugdconsulent – gezinsbegeleiding was aangevraagd. Dan komen ineens gezinsleden samen, die je anders los van elkaar bekijkt. En we hebben een jongere van de wachtlijst voor de specialistische ggz gehaald, omdat we zagen dat we de traumatische ervaring laagdrempeliger konden behandelen in onze basis-ggz. Daarnaast hebben we deze jongere voor de behandeling zelf alvast twee preventiemodules laten doen: Met plezier naar school en een Weetbaarheidstraining. Ik word daar blij van. Niet altijd door zelf iets te doen, maar de kinderen en hun gezin de goede kant op te sturen. Ze kunnen zelf aan de slag en leren de contactpersonen van 'de ggz' en 'de gemeente' al kennen. Het is veel persoonlijker.”

Efficiëntere behandeling

Ook teamcoördinator Jitske kijkt positief terug op de pilot. De grootste winst van de pilot noemt zij het feit dat de samenwerking beter is. “Dat zien we niet alleen bij de kinderen die in een ZAG zijn besproken, maar ook bij kinderen uit de andere trajecten. De jeugdconsulent en de psycholoog kunnen elkaar makkelijker vinden. Daarnaast is er een bredere en beter beeld ontstaan van de zorgvraag en de ketenpartners. Dat is positief, want als je weet welke samenwerkingspartners jouw cliënt met lichtere zorg kunnen begeleiden, kun je niet alleen

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoelendeinden

gericht start met de behandeling, maar kun je als behandelaar een cliënt ook makkelijker loslaten. We voorkomen bovendien dat een behandelaar 'een kind maar gaat behandelen, omdat het al zo lang op de wachtlijst staat'. Je kunt je voorstellen dat het onmenselijk is om een kind na een lange wachtijd bij een andere zorgorganisatie op de wachtlijst te zetten, terwijl die andere of lichtere zorg misschien wel nodig is."

Overbelaste zorgschakels

Ondanks de positieve resultaten is Jitske terughoudend in haar uitspraken over de toekomst. "In de ideale wereld is het wenselijk om op deze manier samen te werken. Door de extra pilotgeelden kon GGZ Delfland kinderen veel eerder helpen. De wachtlijst liep in deze groep terug van 40 naar 11 weken. De wachtijd tussen aanmelding en intake was zelfs zo kort, dat er (te) weinig tijd was om andere hulpverlening goed op te laten starten." En dat is precies waar de reserve van Jitske vandaan komt: "De hele keten is overbelast. Nu kon de ggz sneller schakelen, maar hadden wij onze handen vol aan allerlei andere zorgvragen. Er waren nu bij ons enorme wachtlijsten. We staan nog steeds achter de pilot. Het werkt. Maar we kunnen dit natuurlijk nooit voor alle ggz-instellingen in de regio realiseren."

Opschonen wachtlijsten

Lisa laat zich niet zomaar uit het veld slaan. "Alle betrokken partijen zijn positief over de werkwijze. We willen in elk geval verder onderzoeken welke elementen we kunnen meenemen naar de toekomst, zoals de samenwerking met de jeugdconsulenten, de JOSTers en de inzet van de Leven op de Rit-module." Daarnaast noemt

Lisa nog een interessant resultaat uit deze pilot. "Doordat ik als psycholoog en projectleider zelf cliënten belde of zij wilden deelnemen aan deze pilot, bleek dat sommige kinderen geen hulp meer nodig hadden. Of was een telefoongesprek voor een ouder voldoende om zelf verder te kunnen. Daardoor werden onze wachtlijsten ook korter."

Samenwerking met de POH GGZ

Een andere ontdekking die Lisa verder wil verkennen is de samenwerking met de praktijkondersteuners (POH) GGZ Jeugd. "In de tijd dat wij met onze pilot startten, heeft Lansingerland nieuwe praktijkondersteuners POH GGZ Jeugd gekregen. Het idee is dat zij extra kennis in de huisartsenpraktijk brengen, hulpvragen beter kunnen beoordelen en zelf ook kunnen behandelen. Bert Deuling, adviseur en voormalig projectleider POH GGZ Jeugd die de implementatie van de praktijkondersteuner in de gemeente Lansingerland heeft begeleid, heeft één van hen aan ons project gekoppeld voor maandelijkse intervisiegesprekken en het testen van de Leven op de Rit-module. De pilot was te kort, maar het is interessant om verder te verkennen hoe wij elkaar kunnen versterken. Misschien is een ZAG hierdoor in de toekomst helemaal niet meer nodig, en vervult de POH GGZ Jeugd deze rol."

Vervolg in andere gemeenten

Lisa heeft daarom vervolgsubsidie aangevraagd. "We willen een vergelijkbare werkwijze testen met de gemeenten Vlaardingen en Schiedam. Zij werken net iets anders. Ze hebben een wijkteam dat zelf ook jeugdhulp aanbiedt. Kunnen we met hen ook de aanmeldingen van de huisarts eerder bespreken? Kunnen we samen de zorg

herschikken? En kunnen we de wisselwerking met de POH GGZ Jeugd verder verkennen en de Leven op de rit-module breder inzetten? Dat is het idee." Bert Deuling juicht een vervolg toe. Hij ziet als projectleider van vernieuwingsprojecten in de jeugdzorg dat de druk toeneemt. "Gemeenten zijn overbelast, de zorg is overbelast. Je kunt problemen alleen oplossen als je die samen oppakt. Deze pilot is een kans om elkaar te vinden en samen de wachttijd zinvol te besteden en te verkorten. Ook door de jongeren en het gezin zelf dingen te laten doen, of andere ketenpartners eerder in te schakelen. De overbruggingszorg die de POH GGZ Jeugd nu noodgedwongen biedt, krijgt daardoor ook meer richting. We zijn er nog niet, maar dit is te kansrijk om te laten lopen."

Ook in 2021: groei van onderzoek, opleidingen en leerlijnen

Hoofdstuk 4

Opleiden en ontwikkelen zit GGZ Delfland in het bloed. We willen de best mogelijke zorg leveren. Daarom doen we naast ons werk uitgebreid (wetenschappelijk) onderzoek en stimuleren we de ontwikkeling van onze medewerkers. In 2021 volgde een relatief hoog aantal medewerkers een opleiding binnen onze organisatie. Daarnaast startten we met nieuwe leerlijnen.

Bestaande opleidingen

In 2021 volgden 46 van onze 103 basispsychologen de opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog. Naast de formele beroepsopleidingen hebben we ons in 2021 extra ingezet voor de ontwikkeling van medewerkers die herstelondersteunende zorg bieden. We zijn gestart met het borgen van de agogische opleidingen. Daarnaast zijn diverse collega's begonnen met de opleiding tot ervaringswerker. De komende jaren wordt het aantal agogen en ervaringswerkers uitgebreid binnen GGZ Delfland.

Nieuwe leerlijn digivaardigheid

De meerderheid van onze medewerkers kan prima overweg met alle applicaties en digitale middelen waarmee we bij GGZ Delfland werken. Dat bleek in 2021 uit een sectorbrede meting om na te gaan hoe digivaardig medewerkers zijn. Toch blijven we - met het oog op de toekomst - extra aandacht geven aan scholing en ondersteuning in digivaardigheid. We zijn een leerlijn gestart en hebben een kader vastgesteld, zodat de verwachtingen en vereisten op dit gebied helder zijn.

Tweede lichter Leidende Professional in de zorg

In 2021 is de tweede lichter deelnemers begonnen met de leergang Leidende Professional in de zorg. Binnen deze leergang krijgen medewerkers, onder wie psychiaters, psychologen en verpleegkundig specialisten, de ruimte innovatieve ideeën verder te ontwikkelen en er 'in het echt' mee aan de slag te gaan. Tijdens de leergang kiezen ze een eigen zorgproject en krijgen ze begeleiding, training en coaching. Zo geven ze innovatie vorm en scherpen tegelijkertijd hun vaardigheden aan als vakinhoudelijk leider.

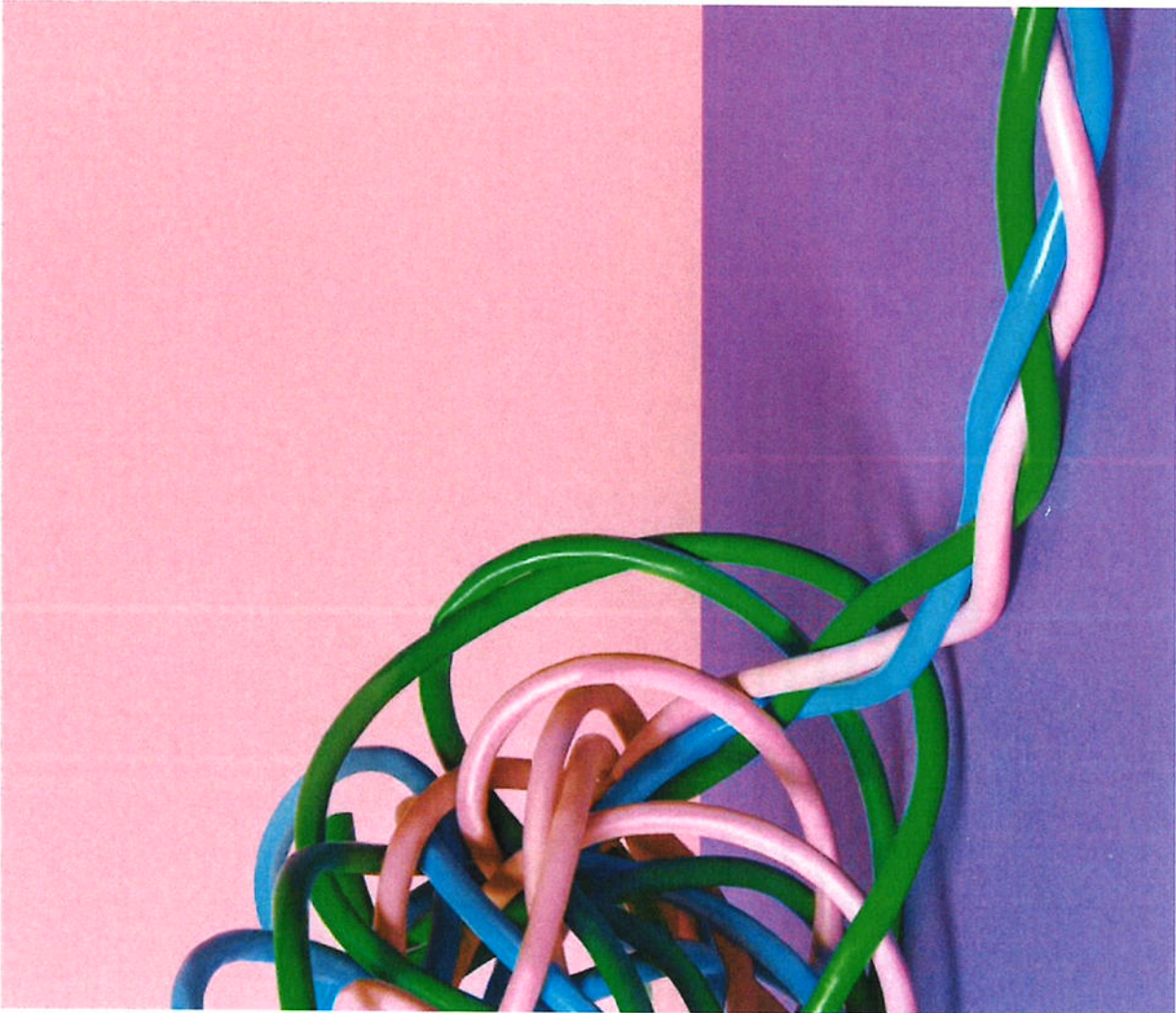

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Uitbreiding onderzoek naar virtual reality

Het afgelopen jaar is de virtual reality onderzoekslijn van GGZ Delfland verder vormgegeven en uitgebreid. Er zijn verschillende onderzoeken gestart naar de inzet van virtual reality in de behandeling van depressie, zowel door een intern promovendus als klinisch psychologen in opleiding. We werken samen met het Amsterdam UMC en maken gebruik van de kennis en kunde van onze klankbordgroep met experts en ervaringswerkers. In dit kader zijn er subsidies van Suffigium en ZonMW toegekend.

De juiste route bij crisiszorg

Soms is 'nee' het beste antwoord

Hoofdstuk 5

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

In een crisis verdient ieder mens de best mogelijke zorg. Daar is iedereen het over eens. Gelukkig is de wetgeving hier ook op aangepast. Vroeger, als iemand met dementie of een verstandelijke beperking verplichte zorg nodig had, viel hij of zij onder de Wet Bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz). Die weg leidde naar de crisiszorg van GGZ Delfland. Sinds 2020 is de wet veranderd, maar bleek de praktijk weerbarstig. Hoe is het GGZ Delfland en de partners van de gehandicaptenzorg en ouderenzorg gelukt om de oude, ingesleten routes te verlaten en nieuwe wegen te vinden?

De oude route

In 2020 is de oude Wet Bopz gesplitst in de Wet verplichte ggz (voor mensen met psychische klachten) en de Wet zorg en dwang (voor mensen met een verstandelijke beperking of dementie). Tot opluchting van Wishal Sewbalak, directeur behandelen en psychiater van GGZ Delfland. "Het zijn draken van wetten, omdat ze zo complex zijn. Maar de intentie is goed: ze sturen erop aan dat iemand in een crisis op de best mogelijke plek belandt. De Wet Bopz deed mensen met dementie of een verstandelijke beperking tekort. De wet was echt geschreven voor psychiatrische stoornissen."

Verkeerde zorg

Wishal noemt het 'misschien wat emotioneel', maar als psychiater vond hij het echt schrijnend om een verwarde oudere man met dementie te moeten separeren op dezelfde afdeling als een jonge, agressieve patiënt in een psychose. Zeker als hij weken op een psychiatrische crisisafdeling moest blijven bij gebrek aan het juiste bed. "Eén nacht onjuiste zorg, oké. Maar weken onjuiste zorg... We mishandelen mensen niet, maar ze worden niet begeleid op de manier die ze nodig hebben. Hetzelfde geldt voor een escalerende jongere met een verstandelijke beperking. Als je ze antipsychotica gaat geven of versuiffende middelen, krijg je de agressie wel weg, maar niet de oorzaak. Zo'n cliënt heeft meer baat bij goede begeleiding van een arts voor verstandelijk gehandicapten dan de blik van een psychiater. Zij kunnen dit echt beter."

Partner met dementie

Wim van den Dool, Wet zorg en dwang (Wzd)-functionaris en specialist ouderengeneeskunde bij Pieter van Foreest, en Joris van Erp, Wzd-functionaris en medisch beleidsadviseur bij gehandicaptenzorgorganisatie Ipse de Bruggen, herkennen de voorbeelden van Wishal. Ook zij zagen dat mensen niet de juiste zorg kregen en onnodig lang op de verkeerde plek zaten doordat er simpelweg geen crisisbedden beschikbaar waren in de ouderen- en gehandicaptenzorg. En dan kunnen inderdaad schrijnende situaties ontstaan. "Een klassieke situatie in de ouderensector is als de partner plotseling wegvalt bij een oudere met dementie. Deze mensen zijn dan nog niet bij ons in beeld, maar kunnen ook niet meer zelfstandig functioneren. Als de achterblijver niet wil worden opgenomen, komt de onvrijwillige zorg in beeld. Het is, zoals Wishal zegt, heel ongewenst als zo'n cliënt dan eerst naar een psychiatrische afdeling moet."

24/7 crisiszorg

Iedereen was het eens. Toch had het heel wat voeten in aarde om de verplichte zorg van elkaar te scheiden. Vooral omdat de ouderenzorg en instellingen voor mensen met een verstandelijk beperking niet waren ingericht op crisiszorg, en er ook geen financiering voor was. "Wij kennen in de ouderenzorg wel beschikbaarheidsdiensten, maar geen crisiszorg voor mensen die nog thuis wonen. Dat betekent dat je (dure) lege bedden beschikbaar moet hebben en dat een 'ter zake kundige specialist' 24 uur per dag bereikbaar moet zijn om te beoordelen of iemand inderdaad verplicht opgenomen moet worden."

In het begin heeft Wim de beoordelingen van de acute opnames, de Inbewingstellingen (IBS), zelf naast zijn werk gedaan. Hij is specialist

ouderengeneeskunde, en heeft ook nog eens jaren in de psychiatrie gewerkt, dus aan expertise geen gebrek. "Maar dat betekende dat ik bij een crisis alles uit mijn handen moest laten vallen, en soms vier uur van de afdeling was, waar bewoners en familie ook zorg nodig hebben. Voor ons bleek het een goede oplossing om met Gericall te gaan werken, de organisatie die ook onze crisiszorg in de weekend- en nachtdiensten verzorgt."

Afspraken in de ouderenzorg

Het piepte en kraakte, maar binnen een half jaar stonden de afspraken voor de ouderenzorg op papier. Wie bel je wanneer en in welke situatie? "Voor de beoordelingen van niet-acute onvrijwillige zorg, de Rechterlijke Machtiging, krijgen wij een aanvraag binnen, en pakt een specialist ouderengeneeskunde in de eerste lijn de beoordeling meteen op. Voor spoedopnames, de IBS, hebben we samen met de ouderenzorgorganisaties in de regio, GGZ Delfland en zorgverzekeraar DSW, afspraken gemaakt. Is er twijfel over de diagnose, dan belt de verwijzer altijd eerst de crisisdienst van GGZ Delfland. Is er sprake van dementie, dan belt de verwijzer de Acute dienst van Careyn. Zij weten waar in de regio een crisisbed beschikbaar is, sturen dan Gericall op pad voor de beoordeling en het ter plaatse uitschrijven van een medische verklaring."

Handjevol

In de gehandicaptenzorg kostte het meer overtuigingskracht en tijd om de afspraken rond te krijgen. "Het hing bij ons vooral op die beschikbare crisisbedden", legt Joris van Erp uit. Als arts voor verstandelijk gehandicapten (AVG), Wzd-functionaris en medisch

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

beleidsadviseur bij Ipse de Bruggen heeft hij zich hard gemaakt om de crisiszorg binnen de regio Delft, Schiedam en het Westland goed te regelen. “Er is lang weerstand geweest tegen de praktische gevolgen van de wet. Het gaat in onze sector, in onze regio, misschien om zo'n vijf tot tien crisisopnames per jaar. Dus zeiden veel instellingen, logischerwijs: 'Het komt zo weinig voor, laat de ervaren crisisdienst van de ggz het gewoon doen.' Maar GGZ Delfland zei, ook weer terecht: 'We doen het niet meer, jullie hebben je eigen wet.' Dat was niet prettig, maar wel duidelijk. Er moest iets veranderen. Je kunt wel naar de ggz wijzen, maar niet als de doorstroming aan de achterkant alsnog niet wordt opgepakt. Dat is inherent aan onze sector. Als iemand eenmaal wordt opgenomen, blijft hij of zij lang. Er is dan niet zomaar plek voor een nieuw iemand.”

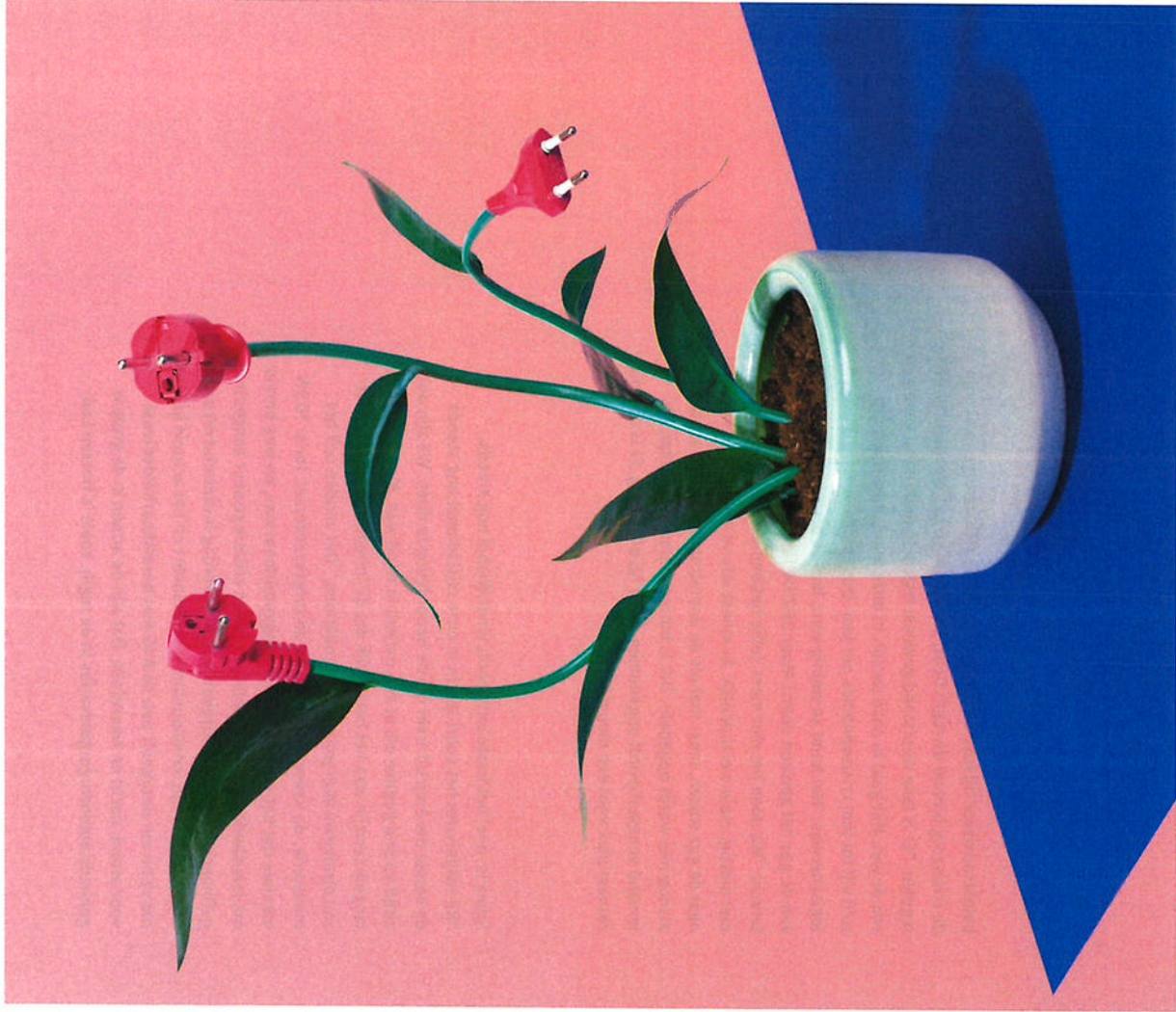
Poot stijf houden

Soms is 'nee' het beste antwoord, vindt Wishal nog steeds. “Bij twijfel over het soort klacht is onze crisisdienst nog steeds de eerste die erop uit trekt om de beoordeling te doen. We zijn ook altijd op pad gegaan als er een patiënt in nood was. Maar voor de langere termijn was het belangrijk dat de inhoud van de zorg niet zou struikelen over praktische problemen.” Dat vonden ook het ministerie, de vakverenigingen én de zorgverzekeraar. Joris: “DSW erkende dat het vooral een plaatsingsprobleem was, en was bereid om crisishedden te financieren. Er is een crisisregisseur aangesteld, gefinancierd door het zorgkantoor, die overdag inventariseert waar crisislekken zijn, crisisopnames coördineert en het actuele bestand om 17.00 uur doorgeeft aan de AVG met bereikbaarheidsdienst voor avond, nacht en weekeinde. Dat zijn de artsen in de grotere gehandicaptenzorgorganisaties in de regio, zoals 's Heeren Loo,

Ipse de Bruggen en Middin. Dit zijn ook de organisaties die, net als wij, überhaupt crisisplaatsen hebben met een redelijk beveiligingsniveau. We weten dat deze cliënten in een crisis nogal tekeer kunnen gaan. Als ze iets dan niet begrijpen, ligt het niet aan hen, maar aan jou. Je hebt dus niet alleen een plek nodig, maar een plek waar het veilig is.”

Ijs gebied

De afspraken voor de crisiszorg in de regio Westland Schieland Delfland (WSD) staan op papier, en worden ook gedeeld met organisaties in andere regio's. Wim, Wishal en Joris zijn tevreden over hoe zij samen de afspraken hebben kunnen maken en ook samen zijn opgetrokken met het zorgkantoor. En, merkt Wim, de samenwerking is intensiever geworden. “Dat is ongelofelijk belangrijk. Want wat doe je met een agressieve demente benedenbuurman die zijn sleutel is vergeten, maar zoveel wanen heeft dat hij een flatgenoot bedreigt. Wat staat dan voorop: de dementie of de psychiatrie? Het is belangrijk dat we elkaar in dat grijze gebied aanvullen, en dat doen we ook. Ik spreek mijn collega's van GGZ Delfland geregeld over cliënten met dubbele diagnostiek. En de wet biedt ook de ruimte om over te stappen: een oudere met dementie en een psychose kan tijdelijk naar de ouderenzorg van GGZ Delfland, en daarna weer naar ons komen. Die routes zijn nu duidelijk. Dankzij de afspraken in onze regio kunnen we mensen in een crisis de best mogelijke zorg bieden.”

GGZ Delfland blijft investeren in duurzaamheid

“Op De Ridder liggen nu ruim 500 zonnepanelen”

Hoofdstuk 6

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatie doeleinden

Elektrische auto's, ledverlichting, zonnepanelen, vers koken, energieneutraal bouwen. De duurzaamheidseisen worden elk jaar strenger, maar GGZ Delfland wordt ook elk jaar een stukje 'groener'. Duurzaamheidscoördinator Annie Dijkshoorn is reëel over strenge winters, blij met circulaire nieuwbouw en tevreden over kleine besparingen, zoals minder voedselafval.

Gezonde leefomgeving

Annie is trots dat GGZ Delfland vier jaar geleden als een van de eerste zorgorganisaties het zilveren keurmerk van de Milieuthermometer Zorg behaalde. "Het past bij onze organisatie. We willen niet alleen goed zorgen voor mensen, maar ook voor onze leefomgeving. Een van de pijlers van het zilveren keurmerk is duurzame inkoop, en dat deden we al. Bij het contracteren van schoonmaakbedrijven kijken we niet alleen naar verantwoorde reinigingsmiddelen, maar willen we ook weten hoe ze met hun mensen omgaan. En voor het groenonderhoud van ons grote terrein in Delft werkten we al jaren met sociale samenwerkingspartners, die mensen begeleiden met een afstand tot de arbeidsmarkt."

Koude winter

Verduurzamen is niet altijd makkelijk. Bij de toelichting op de energiecijfers van 2021, wijst Annie op het gasverbruik dat iets hoger is dan in het jaar ervoor. "Dan zie je dat wij als organisatie 24/7 open zijn en net als anderen in Nederland reageren op het weer. Het was een koude winter." Daar staat tegenover dat het elektriciteitsverbruik is afgenomen en dat GGZ Delfland steeds meer energie wint met zonnepanelen. "Op De Ridder liggen sinds de zomer van 2021 500 extra zonnepanelen." En wat Annie een prettig idee vindt: "Daar waar we het gasverbruik niet kunnen reduceren, kiezen we voor compenseren. Via ons energiecontract compenseren we de Co2-uitstoot door te investeren in duurzame projecten die door het Wereld Natuur Fonds zijn erkend met een 'golden standard', zoals bosaankoop of een windmolenpark waar ook aandacht is voor de arbeidsomstandigheden."

Bijna energie neutrale nieuwbouw

De grootste duurzaamheidsstag, met het grootste effect op de CO₂-footprint, realiseerde GGZ Delfland in 2021 met nieuw- of verbouw. “Bij de nieuwbouw van Het Paard, een kliniek voor cliënten die door hun combinatie van verslavings- en psychische problemen langdurige zorg nodig hebben, is gekozen voor ‘circulair bouwen’”, vertelt Gijs Puijman, projectleider vastgoed & huisvesting. “Er is geen gasaansluiting en we hebben verschillende energiebesparende maatregelen toegepast, zoals warmtepompen, zonnepanelen, hoogwaardige isolatie, beglazing en vloerverwarming. Daarnaast hebben we duurzaam geproduceerd hout toegepast, met een FSC-keurmerk.” Een extra voordeel is dat dit bijna energie neutrale gebouw (BENG) voldoet aan de voorwaarden voor groene financiering, waarvoor GGZ Delfland heeft gekozen.

Reduceren van energieverbruik

Het Paard is niet het enige gebouw waarvoor GGZ Delfland duurzame keuzes maakt. Gijs: “We streven naar energiezuinige labels voor al onze gebouwen en verwachten in 2030 met allerlei energiebesparende maatregelen ons energieverbruik te hebben gereduceerd. Bij kliniek De Ridder is geïnvesteerd in warmteboilers en een warmte-koudeopslag (WKO). In Schiedam is bij de renovatie van kliniek De Toren Climaraad-systeem toegepast.” De Climaraad-unit kan ventileren, verwarmen en koelen, legt Gijs uit. Daarnaast zijn bij de renovatie op alle hoge, vlakke daken zonnepanelen aangebracht. Voor alle zonnepaneel-installaties heeft GGZ Delfland SDE+/SDE++-subsidie aangevraagd en gekregen. Dit is een subsidie voor duurzame energieproductie. “Op de lagere, vlakke daken hebben we een groendak aangebracht. De groendaken fleuren de bebouwing op en zorgen tegelijk voor energiebesparing, luchtzuivering en waterberging. Met de groendaken leveren wij een waardevolle bijdrage aan de leefomgeving.”

Nieuwe Milieuthermometer

In oktober 2021 werden de eisen van de aangescherpte Milieuthermometer bekend en maakte Annie zich met haar collega's klaar voor een nieuwe audit in het voorjaar van 2022. “Dat is een flinke klus. Duurzaamheid zit in grote, maar gelukkig ook in heel veel kleine initiatieven. Als we een bedrijfsauto of -bus vervangen, kiezen we voor elektrisch.” Ook de kookpilot die in 2020 is gestart, telt mee. In 2021 zijn meer klimische afdelingen vers gaan koken en dat wordt nog uitgebreid. Dit leidt tot minder plastic afval, gezonder eten, minder vlees, meer seizoensgebonden producten.

Maatschappelijk verantwoord leven

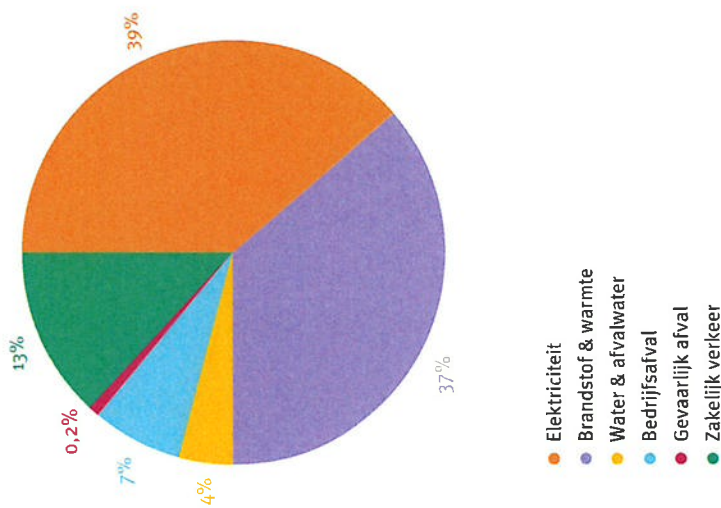
Duurzaamheid is daardoor minder een ver-van-iemand's-bed geworden, vindt Annie. “Het is breder ingebed in maatschappelijk verantwoord ondernemen, of misschien wel maatschappelijk verantwoord leven. En ook dat past bij onze visie. We willen dat iedereen mee kan doen en verbonden is met zijn omgeving. Dat krijgt aandacht in onze behandelingen, en daar helpt Doel Delfland mee als het niet vanzelf gaat. We bieden ook nog steeds werkplekken binnen onze horeca en groenvoorziening voor mensen die praktijkervaring willen opdoen.” In de nieuwe eisen van de Milieuthermometer, ziet Annie de brede benadering ook terug. “Het gaat over mobiliteit, bewegen, een gezonde leefomgeving. We willen bijvoorbeeld onze bedrijfsfietsen uitbreiden met elektrische fietsen, zodat onze medewerkers makkelijker vanaf onze locatie naar cliënten kunnen fietsen. Of de biodiversiteit stimuleren op ons mooie, groene terrein aan de Jorisweg. Plannen genoeg! Wij gaan minimaal voor zilver.”

CO₂-footprint GGZ Delfland 2021

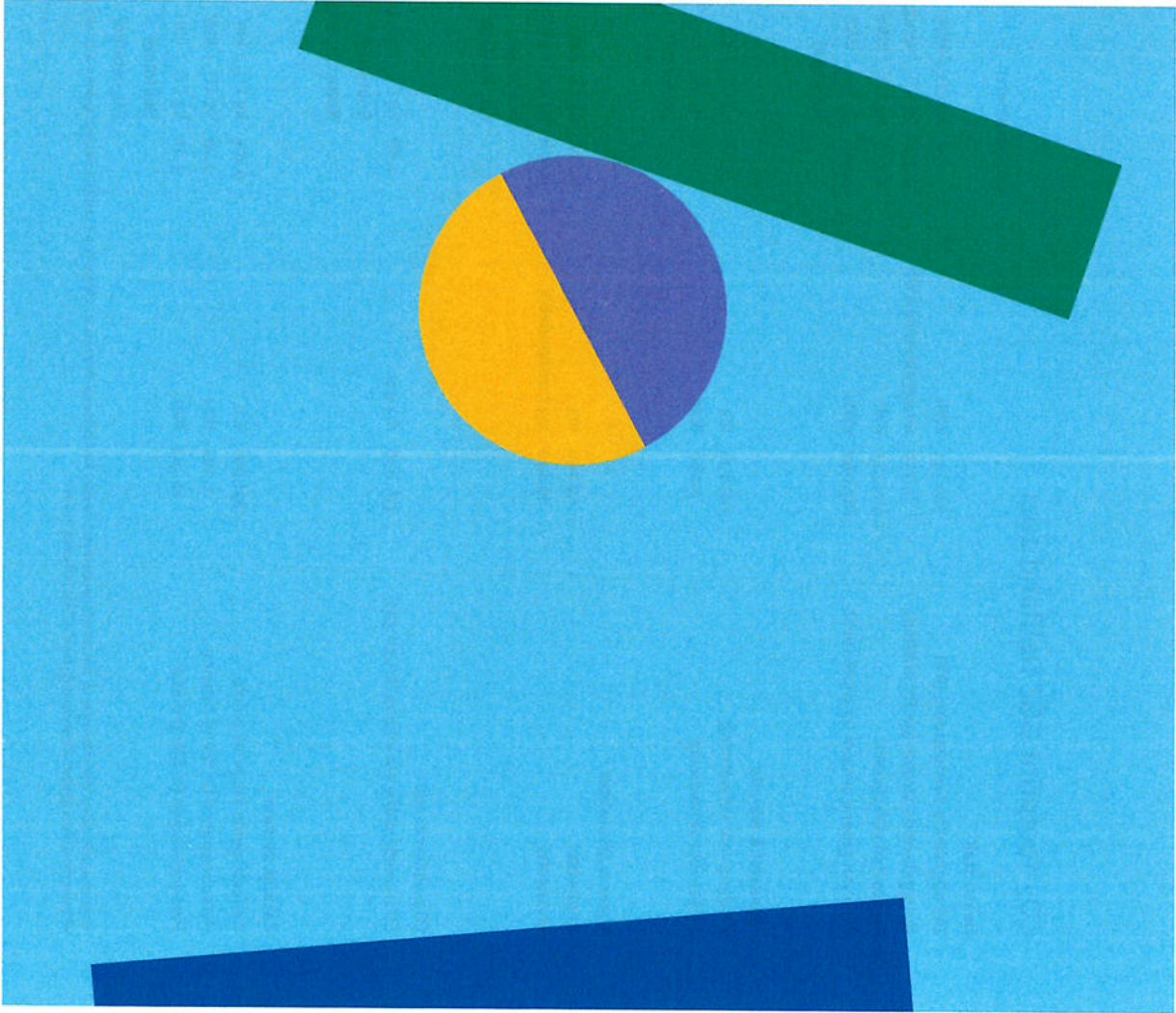
			CO ₂ -parameter	CO ₂ -equivalent
Elektriciteit				
Zelf opgewekte zonnestroom (PV)	326.313	kWh	0 kg CO ₂ / kWh	0 ton CO ₂
Teruggeleverde stroom (uit PV of Wind)	15.355	teruggeleverde kWh	-0,556 kg CO ₂ / teruggeleverde kWh	-8,54 ton CO ₂
Ingekochte elektriciteit	1.409.513	kWh	0,556 kg CO ₂ / kWh	784 ton CO ₂
Waarvan groene stroom uit windkracht	187.062	kWh	-0,556 kg CO ₂ / kWh	-104 ton CO ₂
			Subtotaal	671 ton CO₂
Brandstof & warmte				
Aardgas voor verwarming	316.836	m ³	1,88 kg CO ₂ / m ³	597 ton CO ₂
Diesel voor verwarming	2.286	liter	3,26 kg CO ₂ / liter	7,45 ton CO ₂
			Subtotaal	604 ton CO₂
Water & afvalwater				
Drinkwater	19.140	m ³	0,298 kg CO ₂ / m ³	5,70 ton CO ₂
Afvalwater	19.140	m ³ huishoudelijk	0,678 kg CO ₂ / m ³ huishoudelijk	13,0 ton CO ₂
			Subtotaal	18,7 ton CO₂
			CO₂-uitstoot	1.294 ton CO₂
CO₂-compensatie				
CO ₂ -compensatie via inkoop 'groen gas'	316.836	m ³ gas	-1,88 kg CO ₂ / m ³ gas	-597 ton CO ₂
			Subtotaal	-597 ton CO₂
			Netto CO₂-uitstoot	697 ton CO₂
Zakelijk verkeer				
Gedeclareerde km privé auto's	391.091	km	0,195 kg CO ₂ / km	76,3 ton CO ₂
Personenwagen (in liters) benzine	1.292	liter	2,78 kg CO ₂ / liter	3,60 ton CO ₂
Personenwagen (in liters) diesel	16.411	liter	3,26 kg CO ₂ / liter	53,5 ton CO ₂
			Subtotaal	133 ton CO₂
			CO₂-uitstoot	133 ton CO₂

Bovenstaande cijfers zijn afkomstig uit het Milieuthermometerrapport Sint-Jorisweg-Delft-2021. Cijfers m.b.t. zakelijk verkeer gelden voor alle locaties. Alle overige cijfers gelden alleen voor de locatie Sint-Jorisweg in Delft.

Milieubarometer 2021

Digitale behandeling

Verder met de online poli. Omdat het werkt.

Hoofdstuk 7

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoelinden

Het coronavirus zorgde in 2020 voor een snelle omslag naar online zorg. Het bleek haalbaar, en voor sommige cliënten zelfs beter. Daarom opende GGZ Delfland in de zomer van 2021 officieel een online poli. Manager behandelzaken Suzanne van Hees en psycholoog Christine Wentges vertellen waarom zij geloven in deze nieuwe, online vorm van behandeling.

Online dichterbij

"De online poli is een uitkomst voor cliënten die liever vanuit hun eigen huis een gesprek voeren. Of tussendoor willen inloggen vanaf kantoor." Suzanne van Hees merkt dat de behandeling voor sommige cliënten laagdrempeliger wordt. De therapietrouw neemt toe. "Ik vind het fantastisch dat een behandeling kan doorlopen als een cliënt ineens stage gaat lopen in het buitenland. Of dat we online zorg kunnen aanbieden voor cliënten die anders een uur heen en weer moeten reizen voor hun afspraak. Dat is drie uur voor één sessie. Als iemand dat wil, is dat prima, maar het hoeft niet. We weten inmiddels dat het online behandeltraject kwalitatief net zo goed is."

Digitaal aan de wandel

Afgelopen jaar hebben Suzanne en haar team hard gewerkt om de online zorg verder te professionaliseren. Behandelaren hebben een training gevolgd en voor alle therapieën is een online protocol geschreven. "Een online gesprek kan iedereen voeren", vindt Suzanne. "Maar een volwaardige online behandeling vraagt veel meer interactieve vaardigheden. Je kunt in een kort filmpje laten zien wat een behandeling inhoudt. Je kunt je scherm delen en een cliënt zelf mee laten schrijven. En wat ik zelf heel waardevol vind, is dat we bijvoorbeeld bij een angststoornis met echte situaties kunnen oefenen. Als iemand het doodeng vindt om een rondje te wandelen, lopen we nu virtueel mee. We houden online contact en begeleiden een cliënt in dit proces."

Typen en praten

Christine Wentges werkt als psycholoog ook voor de online poli. "Ik houd van de dynamiek. Ik merk dat gesprekken sneller tot de kern komen. Ook is het makkelijker om familieleden tegelijkertijd 'aan tafel' te krijgen. Dat geeft een vollediger beeld bij een onderzoek naar een psychische stoornis. En wat ik echt superhandig vind, is dat ik alle aantekeningen van het gesprek, het huiswerk uit de chat, de ingevulde schema's, zo kan kopiëren naar het online dossier. Het scheelt tijd, maar is vooral herkenbaarder voor een cliënt. Als we bijvoorbeeld samen een G-schema doorlopen, waarmee een cliënt negatieve gedachten leert omzetten naar helpende gedachten, maken we daar samen aantekeningen bij. Die kan iemand dan zelf teruglezen en aanvullen in het dossier."

Veilige omgeving

Voor Christine is het werken voor de online poli niet alleen afwisselend, maar ook waardevol om zo bij te dragen aan het digitaliseren van de zorg. "We leren door te doen. Ik weet nog dat ik bij een intake de speaker van een treinstation hoorde. Zit iemand nou in de trein de intake te doen? Hoe vrij kun je dan spreken? En onlangs kwamen de kinderen van een cliënt de kamer binnenrennen. Het geeft mij natuurlijk aanvullende informatie. Hoe zit iemand erbij? Hoe reageert iemand? Maar het moet niet ten koste gaan van de kwaliteit van de behandeling. Daarom besteden we extra aandacht aan een veilige, therapeutische omgeving. Goed werkend internet, op tijd aanwezig zijn in de 'wachtruimte', een rustige plek waar je ongestoord en vrijuit kunt spreken. Daar is een cliënt zich niet altijd van bewust, en dit neemt de secretaresse van onze poli nu vooraf met hen door."

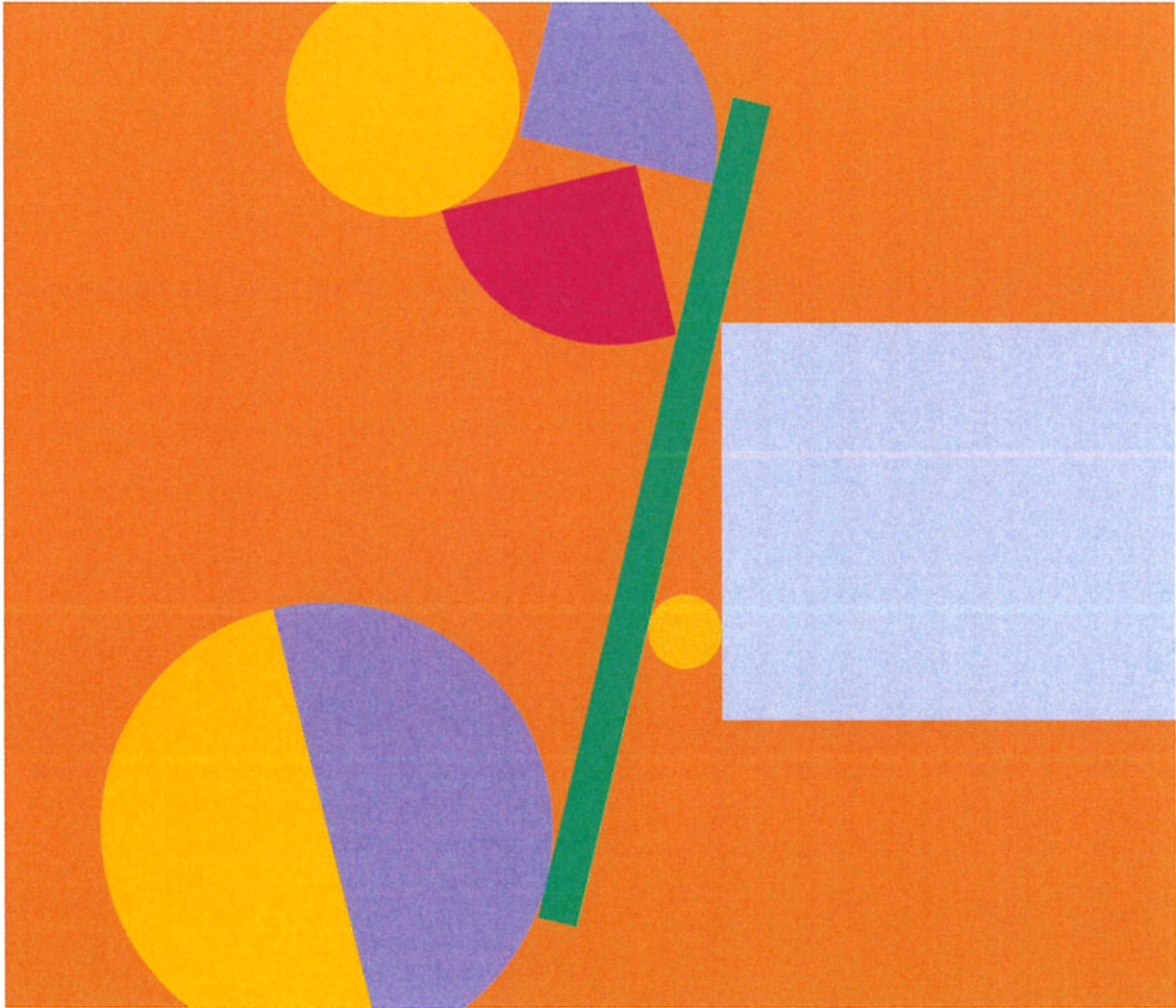
Langzaam uitbreiden

Suzanne en Christine hebben zin om de online zorg stap voor stap uit te breiden. Nu is de online poli alleen nog bedoeld voor cliënten met klachten die passen bij de basis geestelijke gezondheidszorg. "Dat zijn kortere behandeltrajecten voor cliënten met bijvoorbeeld angst- of stemmingsklachten, overbelasting of onverklaarde lichamelijke klachten. We weten dat we deze klachten ook online succesvol kunnen diagnosticeren en behandelen. Bij de specialistische zorg geven we ook online behandelingen, maar doen we de diagnostiek bijvoorbeeld face-to-face. Online mis je soms lichaamstaal en de wisselwerking in het onderlinge contact. Ook medicijnen schrijven we niet online voor. Daar is nog te weinig onderzoek naar gedaan. De kwaliteit van zorg blijft dus altijd voorop staan. Ook als we merken dat de behandeling bij een cliënt in de online poli niet goed aanslaat. Dan stappen we over op face-to-face contact."

Team in heel Nederland

"We moeten blijven beseffen", benadrukt Suzanne, "dat online niet móet, maar mag. Dat geldt ook voor onze behandelaars. Het is een vrije keuze. In ons online team zitten nu twee collega's die zijn verhuisd naar het oosten en zuiden van het land, maar graag bij GGZ Delfland wilden blijven werken. Hoe tof is dat? Online zorg is dus ook een kans om leuke collega's te behouden. Of, om gespecialiseerde collega's van een andere locatie bij de behandeling van jouw cliënt te betrekken. Dat is waar het mij uiteindelijk om draait: dat we met elkaar de juiste zorg kunnen bieden, op de juiste plek door de juiste persoon. Online zorg biedt daarin extra mogelijkheden."

Positief resultaat van 2021 geen graadmeter voor 2022

Hoofdstuk 8

Ook in 2021 hadden corona en de arbeidsmarktproblematiek impact op de cijfers van GGZ Delfland. Hoog ziekteverzuim, cliënten die afbelden, extra inhuur van personeel voor de klinische afdelingen. Toch is het gelukt om het jaar financieel positief af te sluiten. Arent van der Heide, directeur financiën en informatie, legt uit hoe dat kan én waarom hij terughoudend is over de toekomst.

De toelichting op de cijfers geeft Arent net als voorgaande jaren pas in april 2022. Dan zijn alle cijfers bekend. Het leidt tot een positieve terugblik, maar tegelijkertijd een zorgelijke vooruitblik. “We hebben in deze eerste maanden van het jaar nog steeds te maken met covid en nu ook nog griep, waardoor veel medewerkers zich ziek melden of in quarantaine moeten of cliënten zich afmelden.”

Financieel resultaat

Maar eerst 2021. GGZ Delfland heeft het jaar met een positief resultaat van € 2,4 mln. afgesloten. “We zijn in de basis blijven sturen op een financieel gezonde organisatie, zodat we veilige en goede zorg kunnen bieden”, aldus Arent. Daarnaast noemt hij vier posten die het resultaat expliciet en eenmalig positief hebben beïnvloed.

Continuïteitsbijdrage (CB-regeling)

Net als in 2020 heeft GGZ Delfland een continuïteitsbijdrage gekregen van de verzekeraars. Dit initiatief is in het eerste coronajaar in het leven geroepen om extra kosten en productieverlies op te vangen. “Dit jaar maken we maar van één onderdeel gebruik: het beperken van de terugbetaling doordat de gemiddelde kosten per unieke cliënt (KPUC) zijn gestegen.” Arent legt uit: “Het bedrag dat boven de afgesproken KPUC komt, moeten we normaal gesproken terugbetalen aan de verzekeraar. In 2021 daalde het aantal ‘lichtere’ ambulante cliënten, terwijl het aantal ‘zwaardere’ ambulante cliënten op de SEHP en FACT en de klinische cliënten gelijk zijn gebleven. Dan stijgt het gemiddelde fors.” GGZ Delfland doet bewust geen aanspraak op het andere deel van de CB-regeling: een compensatie van productieverlies. Daarnaast vraagt GGZ Delfland in 2021 bij geen van de financiers een vergoeding

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

aan voor de meerkosten. "Ons resultaat is in 2021 stevig genoeg om deze impact van circa € 1,5 mln. zelf op te vangen. We nemen daarom onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om de zorg betaalbaar te houden."

Facturatie onderhanden werk

De tweede post die eenmalig een positief effect had, was de facturatie van het onderhanden werk. "Vanaf 2022 werkt de Zorgverzekeringswet (Zvw) met een nieuw financieringsmodel, het zorgprestatie-model (ZPM). Om met een schone lei te beginnen, hebben we alles gefactureerd dat nog openstond. Het onderhanden werk is het werk dat je einde jaar al wel hebt geleverd, maar nog niet hebt gefactureerd vanwege de Diagnose Behandeling Combinatie (DBC)-systematiek. De werkelijke waarde bleek hoger dan de inschatting. Dat had een eenmalig positief effect."

VIPP-subsidie

Arent noemt verder de VIPP-subsidie, waarvoor GGZ Delfland in aanmerking kwam. VIPP staat voor Versnellingsprogramma Informatie-uitwisseling Patiënt en Professional. Het stimuleert de regio van cliënten over het eigen zorgproces en de sectoroverstijgende samenwerking, bijvoorbeeld door eenduidige verslaglegging, het uitwisselen van gegevens en het toepassen van e-health. "In de begroting zijn we wel uitgegaan van de kosten, maar zijn we er niet zomaar van uitgegaan dat we de VIPP-subsidie zouden ontvangen. Uit een audit bleek dat we voldoen aan de voorwaarden, en daarom een half miljoen subsidie hebben ontvangen. Dit had een eenmalig positief effect."

Vrijval van voorzieningen

Tot slot noemt Arent het vrijkomen van een aantal reserveringen, ook wel voorzieningen genaamd. "De reserveringen voor groot onderhoud, langdurig ziekten en organisatieontwikkeling zijn voor een deel niet nodig geweest, dus hebben we deze laten vrijvallen ten gunste van het resultaat. De rente- en afschrijvingskosten waren daarnaast lager dan verwacht, omdat een deel van de investeringen nog niet zijn uitgevoerd."

Omzet

De omzet is in 2021 toegenomen van € 109,9 naar € 115,5 miljoen. Voor alle financiers van de Zorgverzekeringswet, Wet langdurige zorg (Wlz), Jeugd, Forensische zorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) geldt dat de omzettoename is toe te wijzen aan de prijsindexatie in de tarieven van ongeveer 3 procent.

In de Zvw heeft het onderhanden-werk-effect invloed op de omzet. Daarnaast hebben onze afdelingen jeugd en forensische zorg meer cliënten kunnen helpen. Bij forensische zorg gaat het om een uitbreiding van met name beschermd wonen.

Bij de omzettoename in de Wlz zijn twee effecten zichtbaar, legt Arent uit. "We zijn in 2021 gestart met de behandeling van circa 17 cliënten die door hun combinatie van verslavings- en psychische problemen langdurige zorg nodig hebben. In april 2022 zullen we op onze nieuwe locatie Het Paard nog circa 23 cliënten opnemen." Daarnaast is een verschuiving ontstaan van klinische zorg die normaal vergoed wordt in de Zvw. "Als nu duidelijk is dat iemand langdurig, levenslang, zorg nodig heeft, kan hij of zij door de nieuwe wetgeving meteen in

aanmerking komen voor de Wlz. Voorheen kreeg deze cliënt eerst drie jaar zorg binnen de Zvw.”

De subsidies, tot slot, zijn in 2021 per saldo afgenomen. “Dat komt vooral omdat de zorgbonus zo’n anderhalf miljoen lager is dan in 2020. De eerder beschreven VIPP-subsidie zorgde juist voor een toename. Daarnaast was de subsidie voor onze opleidingen hoger omdat we meer opleiden. Ook kregen we in 2021 een SDE-subsidie voor de investering in duurzame energieproductie.”

Toename personeels- en patiëntgebonden kosten

De personeelskosten zijn per saldo € 3,8 miljoen toegenomen. “Zoals elk jaar komt dit deels door de loonstijging, maar ook door groei. We hebben gelukkig extra mensen kunnen aannemen voor de start met de klinische zorg voor cliënten in de langdurige zorg (Het Paard), en de groei van jeugd en forensische zorg.”

Bij de klinieken leidde het ziekteverzuim tot extra inhuur van VOV-personeel (verzorgenden, opvoedkundigen en verpleegkundigen) om 24/7 goede en veilige zorg te kunnen garanderen, wat zo’n half miljoen extra kostte. In de cijfers van de poliklinieken is het effect van de arbeidsmarktcrappe zichtbaar. “We hadden niet alleen te maken met ziekte, maar ook met capaciteitsverlies door verloop en openstaande vacatures.”

Tot slot noemt Arent twee eenmalige posten die zichtbaar zijn in de cijfers. “In augustus 2021 hadden we een eenmalig voordeel van € 450.000, omdat de WW-premie voor werkgevers sterk verlaagd was. Deze regeling gold voor heel Nederland. Aan de andere kant hadden

we relatief hoge BHV-kosten. We hebben ervoor gekozen om in 2021 iedere medewerker op te leiden in bedrijfshulpverlening, omdat we het belangrijk vinden dat we kunnen voldoen aan de wet- en regelgeving. Deze investering zie je terug in opleidings- en capaciteitskosten.”

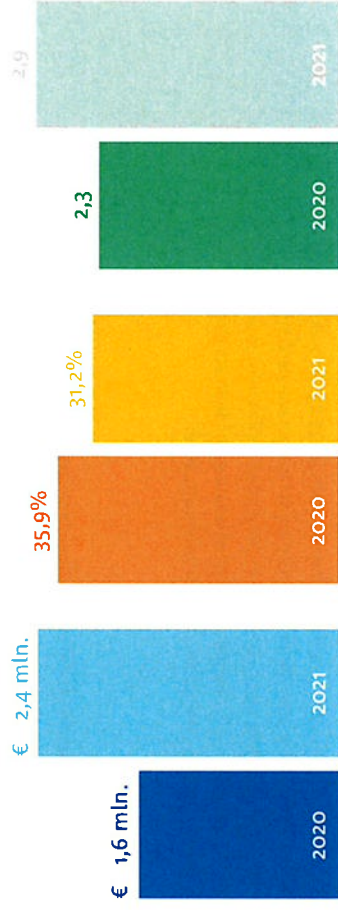
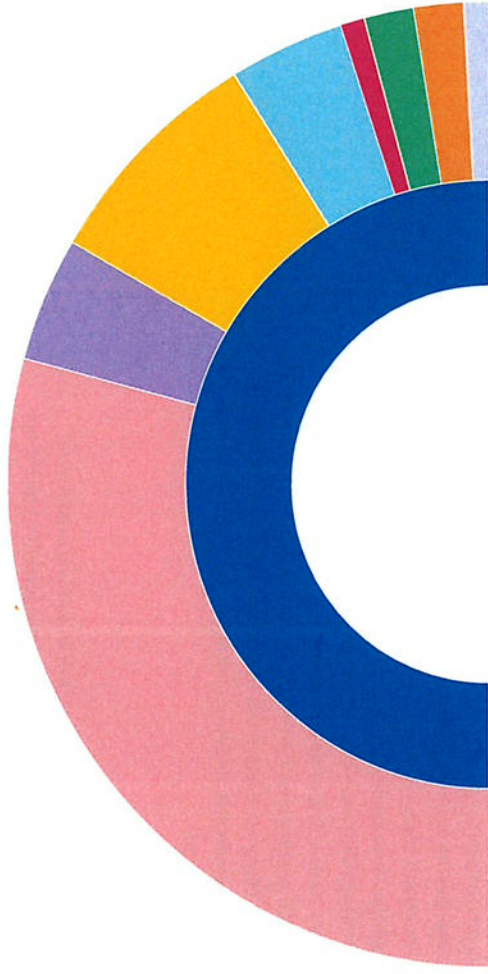
Investeren en afschrijven

De afschrijvingskosten waren lager dan verwacht, maar per saldo toegenomen. “Dit komt doordat de renovatie van kliniek De Toren en polikliniek De Stadhouder in Schiedam zijn afgerond. De afschrijvingen zullen in 2022 weer wat toenemen als Het Paard wordt opgeleverd, de nieuwe kliniek voor cliënten die langdurige zorg nodig hebben.”

Anderen opvallende bedrijfslasten zitten vooral in onderhoud, investering in een nieuw ICT-systeem en de uitbreiding van de pilot koken. “We stappen bij steeds meer afdelingen over van kant-en-klaarmaaltijden naar vers koken. Dit zien we terug in de investeringen in keukens, maar ook in de opleidingen van medewerkers.”

De solvabiliteit was in 2021 met 31,2% positief, maar iets afgenomen ten opzichte van 2020, omdat er meer is geïnvesteerd in nieuwe gebouwen. De DSCR (Debt Service Coverage Ratio) steeg iets naar 2,9 en voldoet ruimschoots aan de norm.

Omzetcijfers 2021

Resultaat

Resultaat is de omzet min de kosten. GGZ Delfland streeft naar een resultaat dat groter is dan € 0,00, zolang de solvabiliteit ruim boven de 25% ligt.

Solvabiliteit

Solvabiliteit (risicobuffer) is het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen. GGZ Delfland streeft naar een solvabiliteit die groter is dan 25%.

DSCR

DSCR (Debt Service Coverage Ratio) is een kengetal dat gebruikt wordt om een beeld te krijgen van de betalingscapaciteit van een organisatie in verhouding tot de financiële verplichtingen. GGZ Delfland streeft ernaar dat de DSCR groter is dan 1,3.

Toekomstverwachting

Voor 2022 zijn er drie zaken die tot financiële onzekerheid leiden. Arent noemt de impact van corona en de arbeidsmarktproblematiek, de start met de nieuwe zorgfinanciering en de aanbestedingen die staan gepland voor 2022 en 2023.

Impact covid

De eerste maanden van 2022 was de nasleep van de impact van corona nog duidelijk zichtbaar in de cijfers. Er was in vergelijking tot vorig jaar een zeer hoog ziekteverzuim van meer dan 8,5 procent en een groot aantal afzeggingen van cliënten. Dit heeft niet alleen direct invloed op productieverlies en inhuurkosten van personeel, maar zal ook de eerder beschreven KPUC, de gemiddelde kosten per cliënt, opdrijven. “Het aantal cliënten was op 31 december 2021 door covid al veel lager dan voorgaande jaren. Daarnaast zien we een lagere instroom van nieuwe cliënten in 2022 vanwege beperkte intakecapaciteit door corona en de krapte op de arbeidsmarkt. In 2022 is er vooralsnog geen CB-regeling meer die het onzekerheidsverlies of de risico's van de KPUC kunnen mitigeren. Daarover zal GGZ Delfland in gesprek moeten met de verzekeraars voor de Zvw-productie en met de gemeenten voor de jeugdproductie.”

ZPM, nieuwe financieringsvorm

De overgang naar het nieuwe ZPM leidt bij Arent eveneens tot zorgen. “Het zorgprestatie-model raakt ongeveer 60 procent van onze inkomsten, dus het is niet zomaar iets. We gaan pas vanaf september volgens dit nieuwe systeem factureren. Dan weten we of onze inschatting overeenkomt met de werkelijkheid. En hoewel we ons

twee jaar zorgvuldig hebben voorbereid op het nieuwe model, blijft de onzekerheid aanwezig of we volledig volgens de spelregels van het nieuwe ZPM de zorg hebben geleverd, geregistreerd en gefactureerd. Het ZPM is voor iedereen nieuw. Er zijn bijvoorbeeld verschillende settings, zoals mono, multi, outreachend en klinisch. Heb je cliënten op tijd van de ene naar de andere setting verplaatst? Is de registratie van een diagnostisch- en behandelingsconsult goed verlopen? Wij zijn alert op een correcte registratie en geven verzekeraars inzicht in onze registratie- en beheerssystemen, maar het blijft afwachten.”

Aanbestedingen jeugd ggz en Wmo

Voor 2022/2023 staan de aanbestedingen van de jeugd ggz voor de regio's Rijnmond en Haaglanden op het programma, en van de Wmo. “We weten daardoor niet zeker of we de zorg mogen blijven leveren. En als dat het geval is, is nog niet duidelijk of we dit gaan doen als hoofd- of onderaannemer, en hoe de tarieven zullen uitpakken.”

OVA en cao

Tot slot noemt Arent de Overheidsbijdrage in de arbeidsontwikkeling (OVA) en de nieuwe cao die in de cijfers van 2022 terug zullen komen. “We hebben een eenmalige tegemoetkoming gekregen voor de arbeidskosten, vanwege de maatschappelijke discussies dat zorgmedewerkers meer moet verdienen. Daarnaast zullen de lonen in de ggz de komende drie jaar met 7 tot 9 procent stijgen. De vakbonden FNV, CNV en FBZ hebben daarover in 2021 een akkoord bereikt met de Nederlandse ggz. Hopelijk zal de overheidsbijdrage voldoende zijn om de toegenomen kosten, mede door de gestegen inflatie van de afgelopen maanden, te kunnen betalen.”

Risicomanagement

In de onderstaande tabel beschrijven we welke risico's GGZ Delfland ziet en wat we doen om ze te beperken of voorkomen.

Zorg

Risico

De zorg voldoet niet aan relevante wet- en regelgeving en/of aan kwaliteitseisen.

Beheersmaatregelen

- Een intern controlesysteem waarmee de organisatie beoordeelt of de geleverde zorg in de Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet, forensische zorg, de gemeentelijke en de jeugdzorg aan de relevante wet- en regelgeving en contractuele afspraken voldoet.
- Verantwoordingsafspraken met verzekeraars in de Zorgverzekeringswet op basis van Horizontaal Toezicht.
- Een geïntegreerd systeem voor het melden van incidenten en een goed werkend klachtenafhandelingsproces.
- Certificering en borging van de kwaliteit van de geleverde zorg met zorgprogramma's.
- Een kwaliteitsstatuut waarin staat beschreven hoe wij de kwaliteit van zorg organiseren en borgen.
- Het meten van cliënttevredenheid en de borging daarvan in het zorgproces.

Personeel

Risico

Te weinig ontwikkel- en doorgroei mogelijkheden, verhoogd ziekteverzuim en/of uitstroom van medewerkers en het niet kunnen vinden van kwalitatief goed opgeleide medewerkers vanwege arbeidsmarkttekorten door vergrijzing en druk op de arbeidsmarkt in het algemeen.

Beheersmaatregelen

- Bewust personeelsbeleid met aandacht voor (beroeps)opleidingen, bijscholingsprogramma's en het aanbieden van een breed scala van interne opleidingsmogelijkheden via het Leerhuis.
- Actief sturen op verzuimbeheersing en signalen via het medewerkerstevredenheidonderzoek over bijvoorbeeld agressie en energielek van medewerkers serieus nemen en actief beleid op maken.

- Actief veiligheidsbeleid met nadruk op preventie.
- Actieve netwerkbenadering van (hoger) onderwijs.
- We hebben een adviesraad (het inspraakorgaan zorgverleners) met alle zorg- en behandeldisciplines.
- Actieve en vernieuwende arbeidsmarktbenadering met het thema #wiezorgtereigenlijkvoorjou? en een goed inwerkprogramma 'warm welkom' voor nieuwe medewerkers.

Financieel

Risico

Onvoldoende financieel resultaat waardoor afgesproken financiële ratio's niet worden behaald, of de continuïteit van de instelling onder druk komt te staan.

Beheersmaatregelen

- Monitoring van resultaat, rentabiliteit en solvabiliteit via maandelijks managementrapportages en kwartaalverantwoordingen.
- Monitoring van liquiditeiten en minimaliseren van rentekosten door actief treasury beheer.
- 'Daily auditing' op de rechtmatigheid van de geleverde zorg, waardoor het risico op terugbetalingen sterk wordt verkleind.
- Realisatie van een meerjarenbeleid en meerjarenbegrotingen om actief in te kunnen spelen op de (on)voorzijene toekomstige ontwikkelingen.

Bedrijfsvoering

Risico

Achterblijven van productiviteit en het benutten van financiële middelen door ontoereikende informatievoorziening.

Beheersmaatregelen

- Dag-, maand- en kwartaalrapportages over de gerealiseerde productie, wachttijden, arbeidsverzuim, aantal fte, declarabiliteit, bezetting en controle op de uitputting van de budgetten per financier.
- Audits op het productieregistratieproces en continu monitoren van de kwaliteit van de registratie en van de zorg.
- Continue aandacht voor een juiste vastlegging van cliëntgegevens, zorggegevens en gegevens over financiers in de zorgapplicatie.

Financiële instrumenten en renterisico

Risico

GGZ Delfland loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Dit gaat om vastrentende vorderingen en schulden waarover GGZ Delfland risico's loopt over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de markttrente.

Beheersmaatregelen

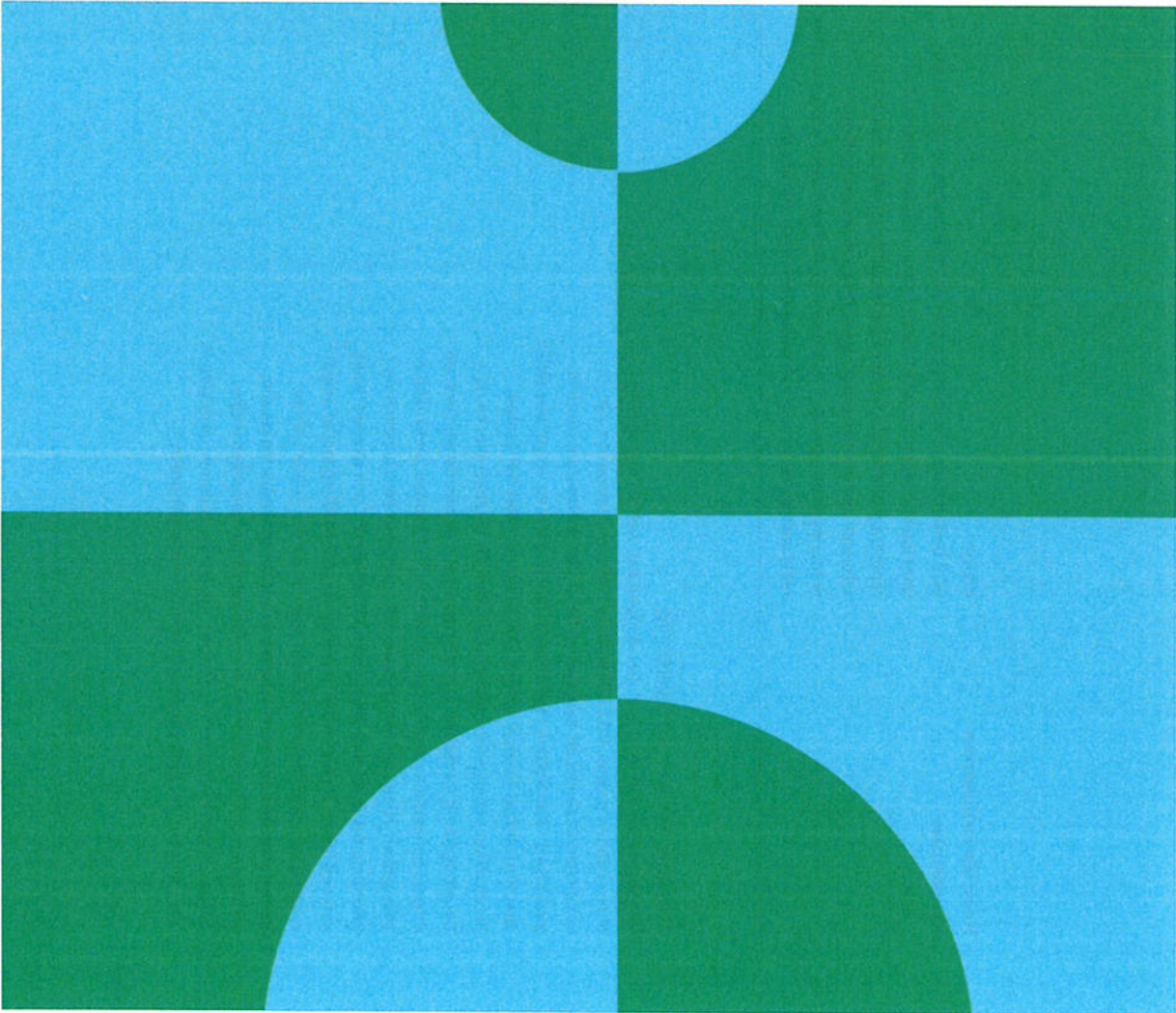
- Over de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten gecontracteerd ter afdekking van het renterisico. Een uitgebreide toelichting op de financiële instrumenten en risicobeheersing is opgenomen in paragraaf 1.4.4 van de jaarrekening.

Toename van wet- en regelgeving

Het beheersen van risico's en het voldoen aan wet- en regelgeving is een continu proces. GGZ Delfland wil hierover transparant zijn en verantwoordt zoveel als mogelijk op basis van Horizontaal Toezicht. José Visser - Van Ruiten, interne audit functionaris en verantwoordelijk voor Horizontaal Toezicht binnen GGZ Delfland: "Met Horizontaal Toezicht kunnen externe belanghebbenden als verzekeraars en de Belastingdienst meekijken in onze organisatie en meedenken over de interne beheersmaatregelen die wij nemen. Dit kunnen 'meekijken en meedenken' is een win-winsituatie: het zorgt voor een toenemende zekerheid dat je de zorg die je levert en registreert ook daadwerkelijk vergoed krijgt. Tegelijkertijd neemt de verantwoordingslast af omdat externe belanghebbenden kunnen steunen op een solide interne beheersing. Met alle onzekerheden in het Zorgprestatiemodel zijn we daarom ook proactief met verzekeraars gaan nadenken welke aanpassingen in de interne controles nodig zijn, zodat we onze zorg in 2022 volgens het ZPM goed registreren en verantwoorden."

De ambitie is om het interne beheersingssysteem en risicomanagement nog transparanter, efficiënter en integraler aan te pakken. "We zien dat de wet- en regelgeving toeneemt, met alle audits die daarbij horen. We zijn net weer getoetst voor de HKZ, het kwaliteitskeurmerk zorg. We voldoen aan de NEN 7510, voor informatieveiligheid. De HACCP, voor voedselveiligheid. In 2023 moeten we ook gaan rapporteren over fraudepreventie en duurzaamheid. Maar fraudepreventie bijvoorbeeld is al in onze bedrijfsprocessen verweven. Het doel is de auditdruk te beheersen, door vanuit een transparante, integrale benadering te laten zien hoe we onze risico's beheersen en voldoen aan al die verschillende wetten en regels. Dat gaan we de komende jaren verder vormgeven."

Meerjarenbeleid 22-24: 'Kijk naar binnen, stap naar buiten'

We hebben elkaar nodig

Hoofdstuk 9

Elke drie jaar staat GGZ Delfland stil bij haar koers. Doen we nog de goede dingen? Waar moeten we bijsturen? Bestuurder Iris Bandhoe vat het bondig samen: “We gaan door op de ingeslagen weg. Maar als we ook in de toekomst de beste geestelijke gezondheidszorg willen bieden, moeten we dit samen doen. Met onze cliënten, hun naasten, onze ketenpartners en financiers. We willen verder kijken dan de grenzen van het huidige systeem, zodat de mens voorop blijft staan in alles wat we doen.” Iris belicht drie uitdagingen voor de toekomst.

Krapte op de arbeidsmarkt

“Wie zorgt er voor jou, als mens in de zorg? Die vraag is nog meer op de voorgrond komen te staan in deze coronatijd. En dan denk ik niet alleen aan onze cliënten, maar ook aan onze medewerkers. Hoe kunnen we hen behouden in deze mooie, maar veranderende werkomgeving? Met het oog op de krimpende arbeidsmarkt vind ik dat een van de grootste uitdagingen. De vraag naar geestelijke gezondheidszorg groeit, terwijl het steeds moeilijker wordt om nieuwe (zorg)professionals te vinden. Dat merken we nu al. Daarom staat dit aandachtspunt expliciet bij ons op de agenda: hoe gaan we straks met minder beschikbare mensen, meer en andere zorg leveren, die minstens even goed en het liefst nog beter is dan nu?”

Elkaar verder helpen

In dit meerjarenbeleid zet GGZ Delfland een stap naar buiten. “We gaan nog meer dan voorheen samenwerken met het netwerk rond de cliënt en onderzoeken: wat is de juiste zorg op het juiste moment door de juiste persoon? Wat kan ik goed, wat doe jij beter?” Iris ziet het als een uitdaging om elkaar in die samenwerking te vinden. “Lukt het ons ook samen om de mens voorop te stellen en niet het systeem? Lukt het om de hulpvraag leidend te laten zijn, en wat voor een cliënt goed is, in plaats van dat we blijven vasthouden aan hoe de zorg georganiseerd is en wat we gewend zijn, met alle beperkingen en problemen die dat geeft? Het feit dat de verschillende zorgschakels overbelast zijn, ontslaat ons niet van de verplichting om met elkaar in gesprek te blijven. We moeten elkaar helpen om de juiste zorg op de juiste plek te kunnen leveren. En voorkomen dat er op de ene plek een infarct ontstaat, doordat de zorg op een andere plek niet kan worden geleverd.”

Digitale verbindingen

Als laatste uitdaging noemt Iris de digitalisering. “De digitale werkelijkheid is rapper onze kant op gekomen. Dat is positief als we kijken naar de toenemende samenwerking in de keten en het dalend aantal zorgmedewerkers. Uit recent onderzoek blijkt echter dat cliënten nog liever ‘gewoon’ op spreekuur komen. Dat is voor ons een signaal dat we niet alleen onze digitale zorg verder moeten professionaliseren, maar ook cliënten moeten helpen om de stap naar de toekomst te zetten. Bij een digitale behandeling zien we dat de therapeutrouw toeneemt, dat een cliënt online meer zelf kan doen en we makkelijker anderen kunnen betrekken, zoals familieleden, ketenpartners of collega’s van een andere locatie.”

Behapbare projecten

En nu? Iris benadrukt dat de grote lijnen op papier staan, maar de plannen pas echt gaan leven in de praktijk. Met alle mensen die daarbij betrokken zijn. “We willen niet verdrinken in een groot aantal projecten dat hoogover is. Bovendien is een meerjarenbeleidsplan gedoemd te mislukken als je ervan uitgaat dat als je het opschrijft, het voor iedereen duidelijk is en dat iedereen hetzelfde nastreeft. Daarom hebben we de hoofdlijnen samen gevormd en gaan we de plannen nu concretiseren en prioriteren. De managers en hun teams bepalen per jaar welke – maximaal drie projecten – zij kunnen en willen doen, zodanig dat het behapbaar is, medewerkers zelf ideeën kunnen oppakken en cliënten daar maximaal van kunnen profiteren.”

Wil je weten welke plannen wij hebben voor de toekomst?

[Bekijk ons meerjarenbeleidsplan online.](#)

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoelinden

JAARREKENING

	Pagina
Inhoudsopgave	1
1.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2021	2
1.2 Enkelvoudige resultatenrekening over 2021	3
1.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht	4
1.4.1 Toelichting op de enkelvoudige balans en resultatenrekening	5
1.4.2 Algemene grondslagen	6
1.4.3 Grondslagen voor waardering activa en passiva	7
1.4.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	11
1.5 Toelichting op de enkelvoudige balans	16
1.6 Enkelvoudig mutatieoverzicht Materiële Vaste Activa	25
1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2021	26
1.8 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening	27
2 Overige gegevens	34
Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals COVID-19 over de periode 1 maart 2020 tot 1 september 2020 ((bonus 2020)	35
Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals COVID-19 over de periode 1 oktober 2020 tot 15 juni 2021 ((bonus 2021)	35
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	36

11.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2021
(na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-21 €	31-dec-20 €
Activa			
Vaste Activa			
Materiële vaste activa	2	55.199.042	47.713.812
Totaal vaste Activa		<u>55.199.042</u>	<u>47.713.812</u>
Vlottende Activa			
Voorraden	4	32.500	32.500
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5		6.161.991
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	33.493	122.113
Debiteuren en overige vorderingen	7	45.405.990	14.988.001
Liquide middelen	8	10.629.389	21.097.478
Totaal vlottende Activa		<u>56.101.372</u>	<u>42.402.083</u>
Totaal Activa		<u><u>111.300.414</u></u>	<u><u>90.115.895</u></u>
Passiva			
Eigen vermogen			
Kapitaal	9		
Algemene en overige reserves		1.092.294	1.092.294
Totaal Eigen vermogen		<u>33.649.092</u>	<u>31.230.416</u>
Voorzieningen	10	4.865.241	4.858.933
Langlopende schulden	11	26.186.511	28.127.266
Kortlopende schulden			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	21.163.387	0
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	6	0	0
Overige kortlopende schulden	12	24.343.889	24.806.986
Totaal Passiva		<u><u>111.300.414</u></u>	<u><u>90.115.895</u></u>

1.2 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2021

	Ref.	2021 €	2020 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	16	109.925.029	104.212.139
Subsidies	17	3.928.260	4.447.719
Overige bedrijfsopbrengsten	18	1.617.566	1.278.718
Som der bedrijfsopbrengsten		115.470.855	109.938.576
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	85.338.747	81.509.658
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	4.627.373	4.164.214
Honorarium vrijgevestigde medisch specialisten	21	33.108	45.277
Overige bedrijfskosten	22	22.277.158	21.631.538
som der bedrijfslasten		112.276.386	107.350.687
BEDRIJFSRESULTAAT		3.194.469	2.587.889
Financiële baten & lasten	23	-775.790	-1.001.716
RESULTAAT		2.418.679	1.586.173
		2021 €	2020 €
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene en overige reserves		2.418.679	1.586.173
		2.418.679	1.586.173

1.3 ENKELVOUDIG KASTROOMOVERZICHT

	Ref.	2021		2020	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			3.194.469		2.587.889
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	20	4.627.373		4.164.214	
- mutaties voorzieningen	10	6.308		324.818	
			4.633.681		4.489.032
Veranderingen in vlottende middelen:					
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	27.325.378		-2.592.408	
- vorderingen	7	-30.417.989		3.054.711	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	6	88.619		122.456	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	12	-390.230		3.314.449	
			-3.394.222		3.899.208
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			4.433.928		10.976.129
Ontvangen interest	23	22.764		24.361	
Betaalde interest	23	-798.554		-1.026.077	
			-775.790		-1.001.716
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			3.658.138		9.974.413
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	2	-12.185.472		-8.073.198	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-12.185.472		-8.073.198
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen		0		9.800.000	
Aflossing langlopende schulden	11	-1.940.755		-1.575.755	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-1.940.755		8.224.245
Mutatie geldmiddelen			-10.468.089		10.125.460
Stand geldmiddelen per 1 januari			21.097.478		10.972.018
Stand geldmiddelen per 31 december			10.629.389		21.097.478
Mutatie geldmiddelen			-10.468.089		10.125.460

1.4.1 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS EN RESULTATENREKENING

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Zorginstelling GGZ Delfland is statutair (en feitelijk) gevestigd te Delft, op het adres Sint Jorisweg 2. De belangrijkste activiteiten zijn gespecialiseerde GGZ, Generalistische Basis GGZ en POH-GGZ functie. Stichting GGZ Delfland is ingeschreven bij Kamer van Koophandel onder nummer 27181317.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2020 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2021 mogelijk te maken.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. De stichting heeft de volgende verbonden stichtingen en vennootschappen die niet in een consolidatie betrokken zijn omdat er geen beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend door het bestuur van GGZ Delfland.

- Stichting Steunvermogen Psychiatrisch Centrum Joris te Delft, 100% belang
- Stichting Steunfonds Patiënten en ex-patiënten Psychiatrisch Centrum Joris te Delft, 100% belang

Veronderstellingen en schattingen

Het bestuur heeft bij het opstellen van de jaarrekening overeenkomstig de geldende grondslagen, op onderdelen gebruik gemaakt van veronderstellingen en schattingen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke uitkomsten kunnen van deze veronderstellingen en schattingen afwijken. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schattingen worden herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

De boekwaarde van vaste activa wordt getoetst aan de realiseerbare waarde teneinde vast te stellen of er aanwijzingen bestaan voor een bijzondere waardevermindering. De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering naar inschatting van het bestuur kan bijvoorbeeld zijn:

- * een snellere daling van de marktwaarde van een actief dan uit verloop over de tijd of normaal gebruik zou voortvloeien.
- * een belangrijke wijziging in de toepassing van een actief of in de bedrijfsstrategie.
- * prestaties die sterk achterblijven ten opzichte van de verwachtingen, een significante verslechtering in de bedrijfstak of economie, of veroudering of beschadiging van het actief.

Daarnaast kunnen omstandigheden, naar de inschatting van het bestuur, duiden op de noodzaak tot het terugnemen van een eerder toegepaste bijzondere waardevermindering.

In 2021 hebben zich geen aanwijzingen en/of omstandigheden van dien aard voorgedaan.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Een verstrekte lening is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. In 2021 is geen nieuwe lening opgenomen en zijn de langlopende schulden met het reguliere aflossingsbedrag afgelost.

1.4.2 ALGEMENE GRONDSLAGEN

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi en hierbij zijn de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, hoofdstuk 655 Zorginstellingen gevolgd.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Op basis van contacten met de verschillende banken over onze maatregelen (incl. afspraken bevoorschotting met verzekeraars en gemeenten in 2022), de huidige positieve rekening courantpositie, de positieve liquiditeitsprognose 2022, en de borging van het waarborgfonds voor de meeste langlopende leningen, verwachten wij dat de zowel de korte als lange financiering zal worden gecontinueerd.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Grondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de toepassing Beleidsregel WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief (ontmantelingskosten) wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag op het moment van activering. Dit bedrag wordt verwerkt als onderdeel van de boekwaarde van het actief waartegenover voor het gehele bedrag een voorziening wordt gevormd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de betreffende paragraaf Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen.

1.4.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING ACTIVA EN PASSIVA

Goodwill

Positieve goodwill voortkomend uit acquisities en berekend in overeenstemming met de paragraaf “Acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen” wordt geactiveerd en lineair afgeschreven gedurende de geschatte economische levensduur.

Negatieve goodwill valt vrij in de winst-en-verliesrekening voor zover lasten en verliezen zich voordoen, indien hier bij de verwerking van de overname rekening mee is gehouden en deze lasten en verliezen betrouwbaar zijn te meten. Indien geen rekening is gehouden met verwachte lasten of verliezen, dan valt de negatieve goodwill vrij in overeenstemming met het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa. Voor zover de negatieve goodwill uitkomt boven de reële waarde van de geïdentificeerde niet-monetaire activa wordt het meerdere direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinvoorzieningen : 3,33 % tot 10 %
- Machines en installaties : 6,67 % tot 10 %
- Inventaris : 12,50 %
- Vervoermiddelen : 20,00%
- Automatisering : 33,33%

Groot onderhoud:

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste gebracht van deze voorziening.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen en overige vorderingen, alsmede gekochte leningen die tot het einde van de looptijd zullen worden aangehouden. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er bij de verstrekking van leningen sprake is van disagio of agio, wordt dit gedurende de looptijd ten gunste respectievelijk ten laste van het resultaat gebracht als onderdeel van de effectieve rente. Ook transactiekosten worden verwerkt in de eerste waardering en als onderdeel van de effectieve rente ten laste van het resultaat gebracht. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de resultatenrekening.

1.4.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING ACTIVA EN PASSIVA

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

GGZ Delfland beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt. De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Zorginstelling GGZ Delfland heeft de realiseerbare directe opbrengstwaarde bij verkoop en de contante waarde van de toekomstige kasstromen van haar zorgvastgoed benaderd op het niveau van de kasstroomgenererende eenheden, en vergeleken met de boekwaarde van het vastgoed en de overige met de bedrijfsvoering samenhangende activa per 31 december 2021.

1.4.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING ACTIVA EN PASSIVA

GGZ Delfland levert haar diensten vanuit diverse locaties in de regio, waarbij de volgende nevenvestigingen in gebruik zijn:

<u>Nevenvestigingen</u>	<u>Plaats</u>	<u>Bedrijfsactiviteiten</u>
Barones	Delft	Ambulante behandeling
Stokdijkkade	Naaldwijk	Ambulante behandeling
De Reef	Den Haag	Ambulante behandeling
De Ridder	Delft	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
Beschermde Wonen + Stadhouder	Delft Schiedam	Klinische behandeling ouderen en volwassenen Klinische / ambulante behandeling ouderen/ volwassenen/ jeugd
De Klaver	Lansingerland	Ambulante behandeling ouderen, volwassenen en jeugd
Vlietland (poli)	Schiedam	Ambulante behandeling ouderen, volwassenen en jeugd
Sint Franciscus Gasthuis (poli)	Rotterdam	Ambulante behandeling ouderen, volwassenen en jeugd
Dagbesteding DAC en overige locaties	Delft en diverse gemeenten	Dagbesteding, inloop, preventie en DOEL
Ezelveldslaan	Delft	Jeugd
Joriaantje	Delft	Kinderdagverblijf (verhuur door GGZ Delfland)
F. Leharstraat	Rotterdam	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
IJsselstraat	Berkel en Rodenrijs	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
Schietbaanstraat	Rotterdam	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
P.J. Blikstraat	Spijkenisse tot 1-10-2021	Ambulante behandeling ouderen, volwassenen en jeugd
<u>Overhead</u>	<u>Plaats</u>	<u>Bedrijfsactiviteiten</u>
De Draeck	Delft	Raad van Bestuur, Bestuursbureau, Stafbureau, Financiën en Control, ICT, HRM en Kwaliteit, Bedrijfsondersteuning, Leerhuis, POH etc.

De bedrijfswaarde van activa is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige geldstromen die deze activa genereert. Voor het contant maken van de toekomstige kasstromen is de disconteringsvoet (WACC) van toepassing. Bij locaties in eigendom is een oneindige reeks kasstromen van toepassing. Hierbij gaat de analyse na een periode van vijf jaar expliciete prognoses uit van een oneindige gelijkblijvende reeks kasstromen (impliciete prognose).

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

1.4.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING ACTIVA EN PASSIVA

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's /DBC-zorgproducten.

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is per jaareinde verlaagd naar € 0 om dat alle onderhandenwerk per jaareinde 2021 geheel is afgesloten en gefactureerd. Vanaf 2021 zal dit niet langer van toepassing zijn.

Vorderingen op groepsmaatschappijen en Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen

Vorderingen op groepsmaatschappijen betreft kosten die zijn betaald voor de groepsmaatschappijen die aan GGZ Delfland moeten worden terugbetaald, nl Stichting Steunfonds Patient en ex-patienten van GGZ Delfland (45K) ofwel toegezegde bedragen ter ondersteuning van onderzoek binnen GGZ Delfland die nog niet zijn afgedragen, nl Stichting Steunvermogen (184K). Deze vorderingen brengen geen kredietrisico met zich mee, binnen de groepsmaatschappijen is voldoende vermogen aanwezig. Gezien de gangbare rentevoeten is er ook sprake van weinig risico.

Andere vorderingen en overlopende activa

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Hierbij wordt op basis van de aard van de debiteur en de ouderdom van de vordering een inschatting gemaakt van de oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen tenzij anders is vermeld. De reële waarde benadert de boekwaarde van de voorzieningen door een lager disconteringsvoet in verband met de lage rente en korte looptijd. Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud wordt gevormd voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden, installaties, e.d., gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan. De voorziening is gebaseerd op nominale waarde. Er is geen sprake van een verplichting tot herstel na afloop van het gebruik van het actief.

Voorziening Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken betreft een voorziening voor medewerkers waarvan wordt verwacht dat zij na twee jaar ziekte niet hersteld zullen zijn en dan uit dienst zullen treden. De voorziening bestaat voor een deel uit de dan te betalen transitievergoedingen en de salariskosten tot de verwachte ontslagdatum. Er is geen disconteringsvoet berekend.

Voorziening jubileumkosten

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans, leeftijd en een disconteringsvoet van 1,5%.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde).

1.4.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen bij de omzetverantwoording zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen.

Uitgangspunten voor de omzetverantwoording

Algemeen

In de GGZ treden allerlei onzekerheden op door de verschillende stelselwijzigingen in de afgelopen jaren en de discussie over rechtmatigheid en doelmatigheid. Hieronder worden een aantal uitgangspunten toegelicht voor het sociaal domein, jeugd, WLZ en ZvW.

Uitgangspunten Sociaal Domein en Jeugd

GGZ Delfland is werkzaam in twee jeugdregio's en circa 15 gemeenten en voor de WMO in circa 10 gemeenten. Beide jeugdregio's en alle WMO gemeenten hanteren voor de verantwoording van de P * Q producten c.q. arrangementen als basis voor het landelijke IZA-protocol. GGZ Delfland heeft voor zowel de jeugd als de WMO een goedkeurende verklaring over 2021 ontvangen van de onafhankelijke accountant. Voor de beide jeugdregio's is nog geen definitieve afrekening geweest over het kalender jaar 2021. Daarnaast zal door GGZ Delfland voor een aantal individuele gemeenten overgaan tot afwikkeling en vaststelling van diverse kleinere verantwoordingen voor b.v. acute zorg, inzet wijkteams, inloop en preventie voor 1 april 2022 of 1 mei 2022 of 1 juni 2022. De raad van bestuur heeft deze mogelijke effecten naar beste weten geschat en verwerkt in deze jaarrekening waar mogelijk en wijst op het resterende inherente risico terzake dat kan leiden tot nagekomen financiële effecten in 2022 of later.

Uitgangspunten ZvW

Bij het bepalen van de DBC-omzet voor het kalenderjaar 2021 heeft Stichting GGZ Delfland voor de schadelastjaren 2020 en 2021 de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals onderstaand opgenomen.

De generieke landelijke risico's en onduidelijkheden zijn voor een belangrijk deel geadresseerd door Stichting GGZ Delfland via dagelijkse monitoring op de systemen en de uitgevoerde activiteiten in Horizontaal Toezicht. GGZ Delfland onderscheidt een aantal uitgangspunten die relevant zijn voor die landelijke onzekerheden en onduidelijkheden.

1.4.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1. Voor 2020 en 2021 heeft GGZ Delfland op basis van de landelijke risicolijst uitgebreide en controles ingericht die rekening houden met de wijzigingen in wet- en regelgeving en nieuwe controle punten vanuit de Zelfonderzoeken (ZO) van afgelopen jaren.
2. De aanvullende controles op de juistheid van de gefactureerde bedragen, zoals deze door GGZ Delfland zijn gedefinieerd, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de gebruikte zorgadministratieve applicaties en controle instrumenten. Daarnaast heeft GGZ Delfland een monitoring systeem dat dagelijks alle administratieve vereisten checkt en de verantwoordelijke behandelaar of secretariaatsmedewerker informeert dat er openstaande acties zijn die opgelost moeten worden om te kunnen voldoen aan alle wet en regelgeving. Daarnaast heeft GGZ Delfland een uitgebreid systeem van AO / IC opgezet waarin op basis van steekproeven de kwaliteit van de administratie en de zorg wordt gemonitord. In 2018 is GGZ Delfland gestart met een pilot Horizontaal Toezicht (HT) en heeft GGZ Delfland een goedkeurende verklaring van EY ontvangen over opzet, bestaan en werking van de hoge risico's over het jaar 2018 en 2019. DSW en Zilveren Kruis zijn akkoord met de opzet, bestaan en werking van de middenrisico's over 2018, 2019 en 2020 en de hoog risico's in 2020. In 2021 zijn DSW en Zilveren Kruis ook akkoord met de opzet, bestaan en werking van de hoog en middenrisico's (Zilveren Kruis moet hier nog wel officieel akkoord opgeven voor 2021) Hiermee heeft GGZ Delfland over 2018, 2019, 2020 en 2021 voldaan aan de eisen van de (pilot) HT. GGZ Delfland heeft voor het kalenderjaar 2021 de landelijke status van HT ontvangen van de Zorgverzekeraars.
3. Het voortschrijdend inzicht inzake gepast gebruik (of liever: stand van wetenschap en praktijk, en de cliënt is redelijkerwijs aangewezen op de zorg) maakt onderdeel uit van het Horizontaal Toezicht. Afsproken is dat als de uitkomsten van de controle punten gepast gebruik geen aanleiding geven voor nadere vragen dat deze als afgerond kunnen worden beschouwd. De uitkomsten van het Horizontaal Toezicht van GGZ Delfland zijn afgestemd met de coördinerend verzekeraar en verwerkt in de jaarrekening. Stichting GGZ Delfland heeft naar beste weten de zorg verleend en verantwoord, maar kan niet uitsluiten, dat er ten aanzien van gepast gebruik nog aanpassingen voortvloeien. Omdat de omvang niet is in te schatten is hiermee geen rekening gehouden in de jaarrekening 2021.
4. De aard en opzet van de regelgeving met betrekking tot de curatieve GGZ en basis GGZ kent onzekerheden, die inherent zijn aan de inrichting van de GGZ-sector in Nederland en daarmee inherent aan het leveren van GGZ zorg door GGZ Delfland. Deze onzekerheden worden op basis van ervaring, van relevante informatie van derden (waaronder benchmarking) en door diverse manieren van afstemmingsoverleggen binnen de sector en meer specifiek met verzekeraars door GGZ Delfland uitgewerkt door middel van schatting bij de verantwoording van de omzet. De bijzonderheden in de omzet verantwoording zijn onderstaand toegelicht.

Toelichting op de omzetverantwoording van boekjaar 2021, bestaande uit onder meer schadelastjaren 2020 en 2021

Bij de omzetverantwoording is sprake van schattingsposten ten aanzien van onder meer de toerekening aan boekjaren van uit de schadelastprognoses verwachte overproductie per verzekeraar per contractdeel (bGGZ en sGGZ) en rekening gehouden met de continuïteitsbijdrage ivm COVID voor schadelastjaar 2020.

De raad van bestuur heeft de ZvW-omzet en daarbij behorende balansposten (zoals voor alle balansposten geldt) naar beste weten bepaald en daarbij rekening gehouden met belangrijke schattingsfactoren en bijzonderheden die landelijk een rol spelen en ook bij Stichting GGZ Delfland van toepassing zijn. Onderstaand wordt de relevantie ervan voor de jaarrekening 2021 van Stichting GGZ Delfland toegelicht:

a) Status Horizontaal Toezicht landelijke status HT in 2020 en 2021

Stichting GGZ Delfland heeft voor de schadelastjaren 2020 en 2021 een landelijke HT status. GGZ Delfland heeft een akkoord van de representerende zorgverzekeraars DSW en Zilveren Kruis over de midden en hoog risico's van het kalenderjaar 2020 en het akkoord van de representerende zorgverzekeraars over de hoog en middenrisico's 2021 (Zilveren Kruis dient officieel nog een akkoord over 2021 te geven) geeft voldoende vertrouwen dat de administratieve organisatie op orde is en dat de risico's zijn gemitigeerd. Na twee jaar een goed keurende verklaring van EY over de hoge risico's en de 2 jaar van de landelijke status HT steunen de zorgverzekeraars op de interne controle van GGZ Delfland en de reperformance uitgevoerd door de representerende zorgverzekeraars.

1.4.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

b) Schadelast(deel)plafond(s) kunnen wijzigen als gevolg van diverse contractafspraken

Met de uitkomsten van een analyse en de harde afsluiting ultimo 2021 i.v.m. de overgang naar de ZPM financiering in 2022 is rekening gehouden bij de bepaling van de opbrengstverantwoording 2021. Voor zover uit de analyse op (deel)contract niveau een verwachte overproductie blijkt, is deze als correctie op de omzet afgeboekt.

c) De waardering van de continuïteitsbijdrage in relatie tot contractafspraken, in de registratie en waardering.

GGZ Delfland heeft conform de vastgestelde continuïteitsregeling voor het schadelast jaar 2020 en de impact van de harde afsluiting in 2021 i.v.m. overgang naar het ZPM financiering in 2022 de omzet voor 2021 bepaald. In deze bepaling is rekening gehouden met de afkapping van de impact van de afrekening op gemiddelde kosten per unieke client voor het schadelast jaar 2020 en mogelijke overschrijding van de plafondafspraken in de schadelastjaren 2020 en 2021 en specifiek voor 2021 de overschrijding van de afgesproken uurtarieven.

Afsluitend

De onzekerheden bij de hiervoor genoemde factoren versterken elkaar. De in deze jaarrekening 2021 uitgewerkte en onderbouwde schattingen kunnen derhalve in de realisatie afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen met de zorgverzekeraars en kunnen materieel afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Opbrengsten WLZ

De opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties worden verantwoord op basis van de in het boekjaar werkelijk geleverde verblijfsdagen en productie-uren / -dagdelen en de daarvoor overeengekomen tarieven.

Bij de opbrengstverantwoording is rekening gehouden met de productieafspraken welke met betrekking tot het boekjaar 2021 zijn overeengekomen met de 2 zorgkantoren. De mogelijke indexering van het wettelijk budget voor het jaar 2022 is niet meegenomen in de opbrengstverantwoording.

Subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

1.4.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Opbrengsten uit dienstverlening

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Netto Omzet

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Overige opbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten betreffen alle opbrengsten die niet tot een van de bovenstaande opbrengstcategorieën behoren. Verantwoording van overige bedrijfsopbrengsten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte prestaties tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten prestaties.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Stichting GGZ Delfland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij GGZ Delfland. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. GGZ Delfland betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Vanaf 2015 wordt de berekeningswijze aangepast en geldt het gemiddelde van de afgelopen 12 maanden, in januari 2022 is het gemiddelde percentage door PFZW berekend op 103,7%. In december 2021 is het maandpercentage door PFZW berekend op 106,6%. GGZ Delfland heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Operationele leasing en huren

Bij de stichting kunnen er leasecontracten/huurovereenkomsten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting liggen. De leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

1.4.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Het gebruik van financiële instrumenten hangt samen met de operationele activiteiten. Financiële instrumenten zijn beperkt tot liquide middelen, debiteuren- en overige vorderingen, crediteuren- en overige kortlopende schulden. Er wordt geen gebruik gemaakt van afgeleide financiële instrumenten.

Renterisico

GGZ Delfland loopt met name renterisico over de rentedragende langlopende vorderingen (onder financiële vaste activa) en rentedragende langlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Dit betreffen vastrentende vorderingen en schulden waarover GGZ Delfland risico's loopt over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten gecontracteerd ter afdekking van het renterisico.

Kredietrisico

Het maximale kredietrisico komt overeen met de in de balans opgenomen activa en betreft met name het bedrag aan vorderingen onder financiële vaste activa en vorderingen. Er zijn voorzieningen getroffen voor mogelijke oninbaarheid. In het verleden hebben op beperkte schaal afboekingen plaatsgevonden op vorderingen. Het kredietrisico wordt beperkt geacht en wordt beheerst door onder meer adequaat debiteurenbeheer.

Liquiditeitsrisico

Beheersing van het liquiditeitsrisico vindt plaats door te streven naar voldoende liquiditeitsbuffer, en door zorg te dragen voor voldoende cashflow. Beheersing van de cashflow vindt plaats door strikt cashflowmanagement, door het plannen van nieuwe investeringen, alsmede door actief management van het werkkapitaal.

Valutarisico

GGZ Delfland loopt geen valutarisico doordat alle transacties in euros zijn.

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
2. Materiële vaste activa		
<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	36.294.729	34.514.548
Machines en installaties	6.942.839	3.845.522
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	4.519.002	2.870.569
Materiële vaste bedrijfactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	7.442.472	6.483.173
Totaal Materiële vaste activa	<u>55.199.042</u>	<u>47.713.812</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	2021	2020
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	47.713.812	43.804.827
Bij: investeringen	12.185.472	8.073.198
Af: afschrijvingen	-4.614.123	-4.164.592
Af: Correctie MVA	-86.119	379
Boekwaarde per 31 december	<u>55.199.042</u>	<u>47.713.812</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.7. De bedrijfsgebouwen en -terreinen dienen als zekerheid voor de langlopende schulden. Een klein deel van de materiële vaste activa wordt verhuurd.

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
Overige langlopende vorderingen	0	0
Financiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

GGZ Delfland heeft in 2019 een lening verstrekt aan een start-up voor het (door) ontwikkelen van de modules Virtual Reality Exposure Therapy (VRET), zodat de zorgkwaliteit van de behandeling vergroot kan worden en dat de inzet van VRET landelijk wordt gestimuleerd. De producten die ontwikkeld zijn worden volledig toegepast binnen GGZ Delfland, maar landelijk zijn nog te veel obstakels in de financiering om de nieuw ontwikkelde producten breed in de GGZ sector toe te kunnen passen. GGZ Delfland heeft in eerdere jaren de leningen afgewaardeerd naar nul. In 2021 is alsnog een aflossingsbedrag ontvangen van 150K die als opbrengst is verantwoord bij overige dienstverlening.

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Rechtstreekse kapitaalbelangen < 20%					
Onderl. WaarborgMij CentraMed		61.242	0,02%	2021 29.945.000	2021 1.580.000

Zeggenschapsbelangen:

Cöoperatie SynQuest UA, Leiden	110.000	10%	0	0
--------------------------------	---------	-----	---	---

Behartigen belangen leden door o.a. bundelen van kennis, aangaan van betrekkingen met academische centra en het ontwikkelen van standaarden voor het meten van uitkomsten van behandeling.

Toelichting:

De deelneming Synquest is voorzichtigheidshalve al in 2009 afgewaardeerd naar € 0, het aantal deelnemers binnen Synquest bedraagt 10.

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
Medische middelen	20.000	20.000
Overige voorraden:		
Personeelsrestaurant/ winkel NWN	5.000	5.000
Grand café	7.500	7.500
Totaal Voorraden	32.500	32.500

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	0	27.598.673
Af: ontvangen voorschotten	-21.163.387	-21.436.682
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	-21.163.387	6.161.991

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Toelichting:

Door de start van ZPM is op 31-12-2021 alle onderhanden werk met betrekking tot DBC's uitgefactureerd tot en met 31-12-2021. Het saldo van de bevoorschotting door verzekeraars is licht afgenomen met 273K. Het saldo aan bevoorschotting op 31-12-2021 zal grotendeels in februari 2022 worden verrekend met de gefactureerde DBC's van ruim € 34 miljoen tot en met 31-12-2021

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	2019	2020	2021	totaal
	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	0	122.113		122.113
Financieringsverschil boekjaar	0	0	33.493	33.493
Correcties voorgaande jaren	0	0	0	0
Betalingen/ontvangsten	0	-122.113	0	-122.113
Subtotaal mutatie boekjaar	0	-122.113	33.493	-88.620
Saldo per 31 december	0	0	33.493	33.493
Stadium van vaststelling (per erkenning):				
GGZ Delfland	c	c	b	
a= interne berekening				
b= overeenstemming met zorgverzekeraars				
c= definitieve vaststelling NZa				
			31-dec-21	31-dec-20
			€	€
Waarvan gepresenteerd als:				
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort			33.493	122.113
			33.493	122.113

Toelichting:

Na verwerking van de nacalculatie bedraagt de vordering voor het jaar 2021 € 33K

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

7. Debiteuren en overige vorderingen

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-21</u>	<u>31-dec-20</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	3.737.691	2.446.312
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	34.904.943	5.788.587
Nog te factureren omzet GB GGZ	2.092.888	2.595.763
<i>Overige vorderingen:</i>		
Vorderingen op groepsmaatschappijen	228.346	145.887
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	42.697	37.459
Personeel	58.882	87.257
Nog te factureren LGGZ per jaareinde	0	252.787
Vooruitbetaalde bedragen	1.614.914	1.142.505
CBOG	316.687	184.844
Jeugd WMO	591.524	361.846
OZ exclusief inloop	619.257	682.664
Ministerie inzake DDBC	219.577	116.102
BTW	0	4.802
Nog te ontvangen Subsidies	0	57.130
Transitievergoedingen	311.731	347.296
Overige vorderingen	666.852	736.760
Totaal Debiteuren en overige vorderingen	<u><u>45.405.990</u></u>	<u><u>14.988.001</u></u>

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op de vorderingen op debiteuren is gebracht, bedraagt € 67K (2020: € 228K).

De nog te factureren omzet DBC's per jaareinde is toegenomen met € 29.116K omdat alle onderhandenwerk per 31-12-2021 is gefactureerd. De nog te factureren omzet GB GGZ is afgenomen met € 503K.

Het saldo vooruitbetaalde bedragen betreft o.a. vooruitbetaalde verzekeringen, huren en licentiekosten.

Met betrekking tot het CBOG is er in 2021 weer een voorschot uitbetaald waardoor de vordering per jaareinde € 317K bedraagt.

De vordering in het kader van de Jeugdwet WMO betreft de regio Haaglanden.

Met betrekking tot de vordering transitievergoedingen voor langdurig zieken ad € 312K kan worden opgemerkt dat hiervan ongeveer € 52K reeds is ontvangen in 2022 van UWV, het restant betreft in de toekomst uit te betalen transitievergoedingen.

Alle genoemde vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
Bankrekeningen	10.612.978	21.082.924
Kassen	16.411	14.554
Totaal Liquide middelen	10.629.389	21.097.478

Toelichting:

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar. De afname van €10.468K in 2021 wordt grotendeels verklaard door de investeringen in de renovaties van gebouwen in Schiedam en de investeringen voor de WLZ voorziening op het Joristerrein.

PASSIVA

9. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
Kapitaal	1.092.294	1.092.294
Algemene en overige reserves	33.649.092	31.230.416
Totaal Eigen vermogen	34.741.386	32.322.710

Het verloop is als volgt weer te geven:

Stand per 1 januari

	2021	2020
	€	€
Kapitaal	1.092.294	1.092.294
Algemene en overige reserves	31.230.413	29.644.243
Totaal	32.322.707	30.736.537

Mutaties in het boekjaar

bij: resultaat bestemming

2.418.679	1.586.173
2.418.679	1.586.173

Stand per 31 december

Kapitaal	1.092.294	1.092.294
Algemene en overige reserves	33.649.092	31.230.416
Totaal	34.741.386	32.322.710

Toelichting:

Het positieve resultaat van het jaar 2021 wordt toegevoegd aan de Algemene en overige reserves. De voormalige post Reserve Aanvaardbare kosten en de post Algemene en overige reserves zijn samengevoegd in de presentatie. Van de algemene reserves ziet een deel toe op het oude RAK (stand RAK ultimo 2018: €26,7 miljoen). Door de verschillende financieringsstromen is het eigen vermogen niet meer te splitsen in RAK en algemene reserves.

10. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:	Saldo per 1-jan-2021	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2021
	€	€	€	€	€
Groot onderhoud	2.277.396	25.068	25.068	0	2.277.396
Reorganisatie	69.424	159.996	7.878	0	221.542
Jubileumkosten	920.437	71.810	60.811	0	931.436
Langdurig zieken	1.017.528	500.000	752.504	0	765.024
Sloop	574.148	95.695	0	0	669.843
Totaal Voorzieningen	4.858.933	852.569	846.261	0	4.865.241

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-2021
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	867.865
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.997.376
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	3.843.908

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Toelichting per categorie voorziening:

De voorziening groot onderhoud bedraagt op basis van de meerjarenbegroting € 2.277K.

De voorziening voor jubileumkosten wordt jaarlijks opnieuw berekend aan de hand van het actuele personeelsbestand per jaareinde en de duur van de arbeidscontracten en de aangepaste vertrekkans.

De voorziening voor langdurig zieken is afgenomen met 252K ten opzichte van het jaar 2020. Hierin zijn ook de salariskosten tot de verwachte uitdienstdatum opgenomen.

In 2019 is besloten om de voorziening voor de toekomstige sloop van de panden (die tijdelijk worden verhuurd aan studenten) apart te vermelden, was voorheen opgenomen bij voorziening Groot Onderhoud.

11. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-21</u>	<u>31-dec-20</u>
	€	€
Schulden aan banken	26.186.511	28.127.266
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>26.186.511</u>	<u>28.127.266</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
Stand per 1 januari	30.068.022	21.843.777
Bij: nieuwe leningen	0	9.800.000
Af: aflossingen	-1.940.755	-1.575.755
Stand per 31 december	<u>28.127.267</u>	<u>30.068.022</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	-1.940.755	-1.940.755
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>26.186.512</u>	<u>28.127.267</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	1.940.755	1.940.755
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	26.186.512	28.127.267
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	19.145.000	20.725.000

Toelichting:

De verstrekte langlopende leningen aangegaan tot en met 2016 volledig geborgd door het WaarborgFonds voor de Zorg. De hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen en -terreinen is door het waarborgfonds bij de borging overgenomen van de bank.

Bij het aantrekken van een nieuwe lening in 2017 ad € 4.200K is er geen borging door het waarborgfonds overeengekomen. Door de verstrekker van de lening, ING Bank NV, is een stil pandrecht gevestigd op de roerende zaken van GGZ Delfland. Daarbij is ook een minimale solvabiliteitseis van 25% bepaald, en een Loan to value van minder dan 75%.

In 2020 zijn twee nieuwe leningen aangetrokken en gestort bij de BNG voor een bedrag van € 5,0 miljoen in mei 2020 en € 4,8 miljoen in december 2020, beide leningen zijn geborgd door het waarborgfonds.

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-21	31-dec-20
	€	€
Crediteuren	1.642.093	2.504.661
Aflossingverplichtingen langlopende leningen	1.940.755	1.940.755
Nog te betalen salarissen	174.249	249.097
Vakantiegeld	2.709.996	2.504.111
Vakantiedagen	3.454.236	2.706.903
Levensfasebudget	6.528.875	6.209.418
Belastingen en premies sociale verzekeringen te betalen	320.203	1.077.675
Schulden ter zake van pensioenen	25.874	7.362
Rekening courant cliënten	199	55.857
BTW	20.824	0
Jeugd WMO	1.364.508	0
ZVW	2.334.884	3.205.022
Personeelskosten	278.672	618.219
Rente	343.396	370.647
Waarborgsommen	17.500	17.500
Subsidies	496.410	898.155
DOEL	303.829	232.520
Overlopende Passiva	2.387.387	2.209.084
Totaal overige Kortlopende schulden	24.343.889	24.806.986

Toelichting:

De korte schulden aan banken zijn momenteel nihil. Er is een reguliere kredietfaciliteit in rekening-courant bij ING Bank. De kredietfaciliteit is niet opgenomen voor de voorfinanciering van het onderhanden werk van DBC's en de DBC facturen die gemiddeld pas na een maand na verzending worden voldaan door de verzekeraars. Er is een reguliere faciliteit van € 7.500K beschikbaar in het kader van de DBC financiering. Er is een negatieve pledge/pari passu en cross default verklaring. ING heeft een stil pandrecht op roerende zaken gevestigd, alsmede een stamverpanding boekvorderingen.

Alle overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Het saldo crediteuren per jaareinde is afgenomen met € 863K, dit betreft de normale maandelijkse crediteuren.

Het saldo vakantiedagen is in 2021 met € 747K toegenomen.

In het saldo Levensfasebudget is de waarde van de nog niet opgenomen levensfase uren in geld opgenomen waarbij medewerkers 5 jaar lang uren kunnen sparen. In 2021 is een toename van 320K zichtbaar. Bij de berekening van de waarde is geen disconteringsvoet toegepast.

De rekening courant cliënten is in 2021 afgenomen met bijna 56K tot een bedrag van 0,2K.

De schuld bij Jeugwet WMO betreft de regio Rijnmond.

Het saldo ZVW ad € 2.235K is opgebouwd uit de volgende bedragen per jaar: 2018 2K, 2019 793K, 2020 985K en voor 2021 554K. Deze bedragen werden voorheen vermeld bij het financieringstekort/ overschot en worden voortaan vermeld bij de overige kortlopende schulden.

Bij personeelskosten is het bedrag per 31-12-2021 340K lager ten opzichte van 2020.

Bij de subsidies is een afname zichtbaar van 401K, 412K betreft saldo terug te betalen subsidie zorgbonussen.

De overlopende passiva bestaan voor het grootste deel uit kosten die per jaareinde nog betaald moeten worden.

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

13. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De instelling handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken.

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren is geconcentreerd bij drie grote verzekeraars. Het betreft met name DBC's die in de maand december 2020 zijn verzonden.

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

Vanaf 2006 zijn de langlopende leningen voor zover als mogelijk bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector ondergebracht. De hieraan verbonden obligoverplichting bedraagt op basis van de uitstaande geborgde leningen per ultimo 2021 3% van € 27.127K = € 814K. Deze obligoverplichting wordt indien het WfZ daarop een beroep doet in de vorm van een renteloze lening aan het WfZ aangeboden.

Voor een overzicht van de geborgde en ongeborgde leningen, zie 1.7 Overzicht leningen.

Met de borging door het waarborgfonds is het recht van eerste hypotheek met goedkeuring van de oude geldverstrekkers overgegaan naar het Waarborgfonds voor de zorgsector.

Er is een rekening courant faciliteit van € 7.500K beschikbaar bij de ING als buffer voor de DBC facturering. De hoogte van deze werkkapitaalfaciliteit wordt jaarlijks vastgesteld aan de hand van een liquiditeitsbegroting. Dit moet leiden tot een bedrag wat aansluit bij de daadwerkelijke behoefte. De bevoorschotting van zorgverzekeraars wordt in mindering gebracht op de verstrekte faciliteit.

1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

14. Niet in de balans opgenomen regelingen

Toelichting:

Momenteel vindt op landelijk niveau overleg plaats tussen onder meer het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het Ministerie van Veiligheid & Justitie, het Ministerie van Financiën en sectorale belangenbehartigingsorganisaties ten aanzien van de problematiek rondom eventuele vennootschapsbelastingplicht. Over de eventuele uitkomsten van dit overleg, meer in het bijzonder of en onder welke voorwaarden vennootschapsbelastingplicht kan worden afgewend, is thans nog niets inhoudelijks bekend. Om voornoemde reden heeft GGZ Delfland geen rekening gehouden met een eventuele vennootschapsbelastingplicht in de jaarrekening.

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2021 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2021. Stichting GGZ Delfland is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2021.

Overzicht langlopende huurovereenkomsten

Locatie	Huur/verhuur	ingangsdatum	looptijd	jaarbedrag
Smallsteps BV	verhuur	01-08-2020	5 jaar	68K
CJG Rijnmond	verhuur	15-05-2018	5 jaar	33K
Maatschap fysiotherapie	verhuur	01-01-2016	7 jaar	20K
Praktijk Roeleven	verhuur	01-01-2019	jaarlijks	2K
Praktijk Etman	verhuur	01-01-2018	jaarlijks	1K
Zusterflat	verhuur	01-01-2015	10 jaar	50K
Verlaat	verhuur	01-01-2015	10 jaar	82K
Div woningen Delft	verhuur	01-10-2021	onbep tijd	89K
Div woningen Delft	huur	div	onbep tijd	100K
Spinhuispad, Schiedam	huur	15-06-2018	4,5 jaar	93K
Dorpsstraat, Nootdorp	huur	01-10-2016	6 jaar	59K
Verhagenplein, Naaldwijk	huur	01-10-2021	3 jaar	20K
Kleiweg, Rotterdam	huur	31-01-2013	onbep tijd	76K
Kiekendiefstraat, Den Haag	huur	01-02-2020	5 jaar	71K
Zuidvliet, Maassluis	huur	01-08-2015	onbep tijd	6K
Schietbaanstraat, Rotterdam	huur	01-08-2017	9 jaar	461K
Hoflaan, Vlaardingen	huur	01-05-2018	5 jaar	43K
Stokdijkkade, Naaldwijk	huur	01-04-2015	jaarlijks	175K
Brasserskade, Delft	huur	01-07-2021	jaarlijks	57K
Beukentaan, Delft	huur	31-12-2020	jaarlijks	18K
Spijkenisse MC, Spijkenisse	huur	01-07-2018	jaarlijks	203K
Kerklaan, Schiedam	huur	01-01-2022	jaarlijks	11K
Vlietlandplein, Schiedam	huur	01-01-2019	5 jaar	137K

Overzicht overige langlopende contracten

Betreft		ingangsdatum	looptijd	jaarbedrag
Minddistrict	Ehealth	2020	3 jaar	183K
ValueCare	registratievolgsysteem	2014	onbepaalde tijd	312K
Canon Nederland NV	Multifunctionals	2020	5 jaar	68K
Stichting MVI	2 zorgbussen	2020	6 jaar	36K
FarMedVisie	EVS	2013	onbepaalde tijd	106K

1.6 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2021						
- aanschafwaarde	62.462.635	6.715.579	10.692.134	6.483.173	0	86.353.521
- cumulatieve afschrijvingen	-27.948.087	-2.870.057	-7.821.565	0	0	-38.639.709
Boekwaarde per 1 januari 2021	34.514.548	3.845.522	2.870.569	6.483.173	0	47.713.812
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	406.330	632.414	2.233.791	8.912.936	0	12.185.472
- afschrijvingen	-2.766.539	-643.449	-1.204.135	0	0	-4.614.123
Geactiveerde projecten	4.123.844	3.105.613	724.180	-7.953.637	0	0
Correcties aanschafwaarde	71.307	-109.563	-467.107	0	0	-505.363
Correcties cumulatieve afschrijvingen	-54.761	112.302	361.704	0	0	419.245
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	1.780.181	3.097.317	1.648.433	959.299	0	7.485.230
Stand per 31 december 2021						
- aanschafwaarde	67.064.116	10.344.043	13.182.998	7.442.472	0	98.033.629
- cumulatieve afschrijvingen	-30.769.387	-3.401.204	-8.663.996	0	0	-42.834.587
Boekwaarde per 31 december 2021	36.294.729	6.942.839	4.519.002	7.442.472	0	55.199.042
Afschrijvingspercentage	0% tot 10%	6,67% tot 10%	12,5% tot 33,3%	0,0%	0,0%	

Stichting GGZ Deifland

1.7 OVERZICHT LANGLOPENDE SCHULDEN ULTIMO 2021

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop-tijd	Soort lening	Werke-lijke-rente	Restschuld 31 december		Nieuwe leningen in 2021	Aflissing in 2021	Restschuld 31 december 2021	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2021	Aflissings-wijze	Aflissing 2022	Gestelde zekerheden
						2020	2021								
Ned Waterschapsbank	2-aug-04	7.215.106	20	onderhands	4,550%	1.443.022	1.082.266	0	-360.755	1.082.266	0	3	lineair	360.755	waarborgfonds
BNG	20-jan-11	4.500.000	25	onderhands	4,400%	2.880.000	2.700.000	0	-180.000	2.700.000	1.800.000	15	lineair	180.000	waarborgfonds
BNG	20-jan-11	4.500.000	25	onderhands	3,845%	2.880.000	2.700.000	0	-180.000	2.700.000	1.800.000	15	lineair	180.000	waarborgfonds
Ned Waterschapsbank	11-mei-12	6.000.000	30	onderhands	3,560%	4.400.000	4.200.000	0	-200.000	4.200.000	3.200.000	21	lineair	200.000	waarborgfonds
Nationale Nederlanden Levensverzekering Maatschappij NV	27-dec-12	7.500.000	30	onderhands	3,070%	5.500.000	5.250.000	0	-250.000	5.250.000	4.000.000	21	lineair	250.000	waarborgfonds
ING	1-aug-17	4.200.000	10	onderhands	2,160%	3.290.000	3.010.000	0	-280.000	3.010.000	1.610.000	5	lineair+ afl na 10 jaar	280.000	hypotheek
BNG	15-mei-20	5.000.000	20	onderhands	1,077%	4.875.000	4.625.000	0	-250.000	4.625.000	3.375.000	19	lineair	250.000	waarborgfonds
BNG	15-dec-20	4.800.000	20	onderhands	1,167%	4.800.000	4.560.000	0	-240.000	4.560.000	3.360.000	19	lineair	240.000	waarborgfonds
Totaal						30.068.022	28.127.266	0	-1.940.755	28.127.266	19.145.000			1.940.755	

1.8 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

BATEN

16. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

	2021	2020
	€	€
De specificatie is als volgt:		
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	68.819.757	66.466.758
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	18.126.914	16.506.224
Opbrengsten jeugdwet	10.036.678	8.865.138
Opbrengsten WMO	8.902.258	8.595.614
Opbrengsten Ministerie van Veiligheid en Justitie (exclusief opleidingen)	521.163	409.670
Overige zorgprestaties	3.518.259	3.368.735
Totaal	109.925.029	104.212.139

Toelichting:

De opbrengsten zorgverzekeringswet zijn ten opzichte van 2020 toegenomen met € 2.353K, ongeveer 3,5%.

De Wlz-zorg is ten opzichte van 2020 toegenomen met € 1.621K, toename ongeveer 9,8%.

De opbrengsten jeugdzorg 2021 zijn met € 1.172K gestegen ten opzichte van 2020, dat is ongeveer een stijging van 13,2%. De opbrengsten dagbesteding, beschermd wonen en inloop zijn vanaf 2017 gefinancierd via de WMO, die inkomsten zijn in 2021 gestegen met € 306K, ofwel 3,6%. GGZ Delfland is voor WMO vanaf 2020 hoofdaannemer geworden voor de huishoudelijke hulp in de regio van de H4-gemeenten (Delft, Midden-Delfland, Rijswijk en Westland).

In 2020 was er een omzet van 410K gerealiseerd met de Forensische Zorg, in 2021 is de omzet met 111K toegenomen, ofwel 27%.

De overige zorgprestaties zijn in 2021 toegenomen met € 150K, een toename van 0,4% ten opzichte van 2020. De opbrengsten van de POH zijn met € 194K toegenomen en de opbrengsten met betrekking tot collectieve preventie, consultatieve dienstverlening en Programma Doel zijn met € 78K gestegen.

In de overige bedrijfsopbrengsten (290K), opbrengsten WMO (1.176K) en overige zorgprestaties zijn onderstaande subsidies die zijn afgesproken met de verschillende gemeenten in de regio Delft, Westland en Oostland, waarvoor GGZ Delfland ondersteuning en begeleiding heeft gegeven aan kwetsbare cliënten. GGZ Delfland werkt intensief samen met de gemeenten om door onderstaande activiteiten iets te kunnen toevoegen voor de bewoners. GGZ Delfland draagt zorg voor een juiste besteding van deze middelen en de verantwoording daarover aan de gemeenten.

Gemeente	Subsidie	Bedrag	
		beschikking	Bedrag realisatie
Delft	Inloop	€ 417.201	€ 417.201
	Collectieve Preventie	€ 49.402	€ 49.402
	Huiselijk geweld	€ 12.870	€ 12.870
	Jeugdpreventie	€ 79.423	€ 79.423
	Bemoeizorg Poptahof	€ 72.000	€ 48.000
	Gids	€ 7.885	€ 7.885
	Detachering Sociale teams	€ 194.175	€ 175.949
	Programma DOEL (Lekker Bezig)	€ 316.460	€ 316.463
	Dagbesteding zonder indicatie (Lekker Bezig)	€ 92.511	€ 92.508
Subsidie Crisiskaart	€ 24.940	€ 17.458	
Lansingerland	Inloop	€ 83.722	€ 83.718
	Bemoeizorg	€ 9.840	€ 9.840
	Sociaal Domein	€ 12.080	€ 12.084
	Programma DOEL	€ -	€ 14.312
Midden-Delfland	Inloop	€ 74.708	€ 74.708
	Detachering Sociale teams	€ 17.663	€ 17.663
	Subsidie De Mus	€ -	€ 18.120
Pijnacker-Nootdorp	Inloop	€ 78.000	€ 78.000
	Collectieve Preventie	€ 25.630	€ 25.630
	Programma DOEL	€ -	€ 2.612
Schiedam	Detachering project Verwarde m	€ -	€ 24.913
Vlaardingen	Sociaal Domein	€ 64.329	€ 14.829
	Collectieve Preventie	€ 30.600	€ 30.600
Westland	Inloop	€ 429.814	€ 429.814
	Detachering Sociale teams	€ 52.989	€ 52.989
	Collectieve Preventie	€ 54.800	€ 54.804
	Vernieuwend aanbod	€ 33.450	€ 33.448

1.8 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

17. Subsidies

De specificatie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	260.710	1.854.519
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	2.521.742	2.154.910
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	1.145.808	438.290
Totaal	3.928.260	4.447.719

Toelichting:

De beschikbaarheidsbijdrage voor opleidingen wordt vanaf 2015 via ZorgInstituut Nederland betaald, voorgaande jaren werd dit door Ministerie van VWS betaald. Er is sprake van een toename van € 367K ten opzichte van 2020. De overige subsidies betreffen een bijdrage voor de Nurse Practitioner en een subsidie voor Stageplaatsen zorg, daar is per saldo een stijging € 148K ten opzichte van 2020 gerealiseerd. In 2018 zijn de uitbetalingen van de Subsidie Stimulering Duurzame Energie (SDE) gestart, in 2021 is hiervoor een bedrag van € 37K ontvangen. De uitbetaalde zorgbonus in 2021 ad € 261K en in 2020 € 1.855K zijn als subsidie door Ministerie van VWS ter beschikking gesteld.

Bij de overige subsidies is een onderzoekssubsidie beschikbaar gesteld van € 22.000 voor het onderzoek "Herstel van positief effect bij adolescenten met depressie: eerste evidentie voor VR Moodboost" door Suffugium. De gemaakte kosten zijn verantwoord bij de kostenpost Personeelskosten.

18. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek):		
Overige dienstverlening	846.438	458.070
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Detacheringen	485.920	555.647
Huren	285.208	265.001
Totaal	1.617.566	1.278.718

Toelichting:

De overige dienstverlening is per saldo toegenomen met € 388K, dit wordt deels veroorzaakt door een herstel van de activiteiten dagbesteding na de Coronasluitingen. De opbrengst detacheringen zijn in 2021 licht afgenomen met € 70K. De huurinkomsten zijn in 2021 licht toegenomen met € 20K.

LASTEN

19. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
Lonen en salarissen	62.992.089	59.705.370
Sociale lasten	9.095.955	9.488.987
Pensioenpremies	5.950.376	5.138.819
Dotaties en vrijval personele voorzieningen	-306.322	532.194
Andere personeelskosten:		
Overige personeelskosten	2.242.915	1.868.428
Opleiding	1.655.229	1.544.926
Arbodienst	166.424	162.162
Subtotaal	81.796.666	78.440.886
Personeel niet in loondienst	3.542.081	3.068.772
Totaal Personeelskosten	85.338.747	81.509.658
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's)		
Zorgpersoneel	859	820
Niet-zorgpersoneel	175	165
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	1.034	985
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

1.8 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

Toelichting:

De lonen en salarissen zijn in 2021 toegenomen met € 3.287K, dat is een stijging van 5,5% ten opzichte van 2020. De uitbetaalde zorgbonus in 2020 heeft in 2021 een eenmalig positief effect van ongeveer 2,3%, anders was de stijging in 2021 6,8% geweest. De gemiddeld ingezette fte is met 49 fte toegenomen, een stijging van 5,0% ten opzichte van 2020. Verder is de stijging deels te verklaren door een CAO stijging van 3,0% die per 1-8-2020 is doorgevoerd, effect in 2021 +1,75%. De salarisverhoging van 1-6-2021 ad 2,1% heeft een kosteneffect in 2021 van 1,23%. De eenmalige uitkering in november 2021 heeft een effect van ongeveer 1% op de loonkosten 2021 gehad. Alles bij elkaar is in totaal een stijging van 9% ten opzichte van 2020 verklaarbaar. De inzet van Personeel niet in loondienst in 2021 toegenomen met € 473K, dat is een stijging van 15,4%.

Bij de sociale lasten is sprake van een daling van 393K, een daling van 4,1% ten opzichte van 2020. Vanaf augustus 2021 is de WW premie voor werkgevers tijdelijk sterk verlaagd wat een eenmalig voordeel van 450K heeft opgeleverd. De verschuldigde pensioenpremies zijn gestegen met 812K, is een stijging van 15,8%. De pensioenpremie van 12.5% in 2021 is toegenomen met 0,75% ten opzichte van 2020 dat heeft een effect van 6,4% op de pensioenlasten. Verder ongeveer 5% wordt veroorzaakt door groei personeelsbestand.

Bij de overige personeelskosten is 226K meer uitgegeven aan BHV opleiding van het gehele personeel en is een vergoeding van 44K betaald aan het personeel voor thuiswerkdagen.

20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa:		
Immateriële vaste activa	0	0
Materiële vaste activa	4.627.373	4.164.214
Totaal Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	<u>4.627.373</u>	<u>4.164.214</u>

Toelichting:

De afschrijvingen 2021 zijn per saldo toegenomen met € 466K ten opzichte van 2020, dit wordt grotendeels veroorzaakt door oplevering van de grote renovaties in Schiedam.

21. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

De specificatie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	33.108	45.277
Totaal	<u>33.108</u>	<u>45.277</u>

Toelichting:

Dit betreft anesthesisten die worden ingehuurd ter ondersteuning van de ECT behandelingen die bij GGZ Delfland plaatsvinden.

1.8 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

22. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	4.537.680	4.414.277
Algemene kosten	7.934.309	8.575.774
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	5.682.738	4.680.364
Onderhoud en energiekosten:		
Onderhoud	1.292.683	966.227
Energiekosten gas	438.477	412.078
Energiekosten stroom	320.163	340.732
Energie transport en overig	46.841	50.689
Subtotaal	2.098.164	1.769.726
Huur en leasing	1.872.431	1.927.114
Dotaties en vrijval voorzieningen	151.836	264.283
Totaal Overige bedrijfskosten	22.277.158	21.631.538

Toelichting:

De kosten voor voedingsmiddelen en hotelmatige kosten zijn per saldo met € 123K toegenomen ten opzichte van 2020, dat is een stijging van 2,8%. De toename is met name veroorzaakt door extra schoonmaakkosten en hotelmatige aanpassingen in verband met Covid-19. De pilot met koken op de afdeling in plaats van kant-en-klare maaltijden is in 2021 op meerdere afdelingen in gang gezet, hierdoor is een besparing gerealiseerd op de kant en klaar maaltijden van 210K en de inkoop van verse ingrediënten is toegenomen met 164K.

De algemene kosten zijn afgenomen met € 641K ten opzichte van 2020, een afname van 7,5%. De grootste stijging betreft uitgaven op het gebied advieskosten en rechtskundige bijstand met 460K. Reserveringen van kosten uit 2020 ivm Covid zijn in 2021 vrijgevallen voor ongeveer 400K, samen is dat een daling van 800K in de algemene kosten.

Bij de Patiënt- en bewonersgebonden kosten is een toename van € 1.002K zichtbaar ten opzichte van 2020, een toename van 21,4%. De grootste stijging wordt veroorzaakt doordat GGZ Delfland vanaf 2019 functioneert als hoofdaannemer voor nieuwe activiteiten wat een bedrag aan kosten met zich meebrengt van € 3.540K in 2021, een stijging van 885K ten opzichte van het jaar 2020.

Op onderhoud is € 326K meer uitgegeven ten opzichte van 2020. De energiekosten zijn met marginaal gestegen met 2K ten opzichte van 2020.

De huurkosten zijn in 2021 licht afgenomen met € 52K.

Voor een specificatie van de mutaties voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting bij punt 10 Voorzieningen. Vanaf 2019 worden dotaties en vrijval personele voorzieningen opgenomen bij de personeelskosten.

23. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
Rentebaten	22.764	24.361
Subtotaal financiële baten	22.764	24.361
Rentelasten	-798.554	-1.026.077
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	0	0
Subtotaal financiële lasten	-798.554	-1.026.077
Totaal Financiële baten & lasten	-775.790	-1.001.716

Toelichting:

De rente inkomsten zijn afgenomen met 2K.

De rentelasten zijn afgenomen met 228K, dit wordt grotendeels veroorzaakt door betaling van disagio aan het waarborgfonds van € 248K voor het aantrekken van twee nieuwe leningen voor in totaal € 9,8 miljoen in 2020.

1.8 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

24. WNT VERANTWOORDING 2021 Stichting GGZ Delfland

De WNT-verantwoording bevat de volgende toelichting:

De WNT is van toepassing op Stichting GGZ Delfland. Het voor Stichting GGZ Delfland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000, het bezoldigingsmaximum voor zorg en jeugdhulp, Klasse V, totaalscore 12 punten.

Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2021 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking.

bedragen x € 1	S.l. Bandhoe
Functiegegevens	RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Dienstbetrekking ?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	196.212
Beloningen betaalbaar op termijn	12.786
Subtotaal	<u>208.998</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	208.998
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2020	
Functiegegevens	RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Dienstbetrekking ?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	189.171
Beloningen betaalbaar op termijn	11.827
subtotaal	<u>200.998</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000
Totale bezoldiging	<u>200.998</u>

1.8 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1

Naam	H.S. Baks	D. van Starckenburg	A.M. Jasper - van Nellen
Functiegegevens	voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/8
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	21.945	14.630	9.753
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	31.350	20.900	13.914
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020

Naam	H.S. Baks	D. van Starckenburg	A.M. Jasper - van Nellen
Functiegegevens	voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Totale bezoldiging	21.105	14.070	14.070
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	30.150	20.100	20.100

Naam	Z.D. Woldhuis	M.A. van Aart	M. Timmerman
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/9 - 31/12
Bezoldiging			
Totaal bezoldiging	14.630	14.630	4.877
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	20.900	20.900	6.986
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020

Naam	Z.D. Woldhuis	M.A. van Aart	M. Timmerman
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12	
Totale bezoldiging	14.070	7.035	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	20.100	10.105	

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Er zijn geen topfunctionarissen of overige functionarissen die in 2021 een bezoldiging boven het toepasselijke bezoldigingsmaximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2021 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

1.8 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING**25. Honoraria onafhankelijke accountant**

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
De honoraria van de onafhankelijke accountant over 2021 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	172.600	106.783
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	0	55.085
3 Fiscale advisering	12.842	141.411
4 Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria onafhankelijke accountant	<u>185.442</u>	<u>303.279</u>

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de stichting en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria in 2021 van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

26. Transacties met verbonden partijen

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag. De bezoldiging van de bestuurders en toezichhouders is opgenomen onder punt 24.

Ondertekening door bestuurders en toezichhouders

W.G.
S.I. Bandhoe

W.G.
H.S. Baks

W.G.
D. van Starkenburg

W.G.
Z.D. Woldhuis

W.G.
M.A. van Aart

W.G.
M.R. Timmerman

2 OVERIGE GEGEVENS

2.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting GGZ Delfland heeft de jaarrekening 2021 vastgesteld in de vergadering van 31 mei 2022

De raad van toezicht van de Stichting GGZ Delfland heeft de jaarrekening 2021 goedgekeurd in de vergadering van 31 mei 2022

2.2 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de artikel 4 van de statuten is bepaald dat het behaalde resultaat ter vrije beschikking staat van de stichting GGZ Delfland.

2.3 Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 1.2

2.4 Nevenvestigingen

Stichting GGZ Delfland heeft diverse nevenvestigingen, zie voor een overzicht pagina 10.

2.5 Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals COVID-19 over de periode 1 maart 2020 tot 1 september 2020 (bonus 2020)						
	Werknemers		Derden		Totaal	
	Aantal	Euro	Aantal	Euro	Aantal	Euro
Totaal ontvangen Zorgbonus 2020 volgens verleningsbeschikking (a)	1132	€ 2.037.600,00	125	€ 218.750,00	1257	€ 2.256.350,00
Aantal werknemers dat in aanmerking komt voor bonus 2020 (b)	1122	€ 1.122.000,00			1122	€ 1.122.000,00
Aantal derden dat in aanmerking komt voor bonus 2020 (c)			61	€ 61.000,00	61	€ 61.000,00
Belastingen						€ 739.519,00
Algedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de aan werknemers netto uitgekeerde bonus (max. € 800 per zorgprofessional)		€ 739.519,00				€ 739.519,00
Algedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de aan derden netto uitgekeerde bonus (max. € 750 per zorgprofessional)				€ 45.750,00		€ 45.750,00
Totaal afgedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de netto uitgekeerde bonus aan zorgprofessionals (d)		€ 739.519,00		€ 45.750,00		€ 785.269,00
Verschil verleningsbeschikking en feitelijke uitkeringen cq belastingheffing (a-b-c-d)		€ 176.081,00		€ 113.000,00		€ 289.081,00
Verklaringen:						
Verklaring: de bonus aan werknemers is aangewezen als eindheffingsbestanddeel (forfaitaire WKKR)						Ja
Verklaring: voor de bonus aan derden is de eindheffing aan anderen dan eigen werknemers' toegepast (eindhelfing publiekrechtelijke uitkeringen)						Ja

Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals COVID-19 over de periode 1 oktober 2020 en 15 juni 2021 (bonus 2021)						
	Werknemers		Derden		Totaal	
	Aantal	Euro	Aantal	Euro	Aantal	Euro
Totaal ontvangen Zorgbonus 2021 volgens verleningsbeschikking (a)	396	€ 274.222,08	18	€ 12.118,32	414	€ 286.340,40
Aantal werknemers dat in aanmerking komt voor bonus 2021 (b)	390	€ 150.036,90			390	€ 150.036,90
Aantal derden dat in aanmerking komt voor bonus 2021 (c)			17	€ 6.540,07	17	€ 6.540,07
Belastingen						€ 0,00
Algedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de aan werknemers netto uitgekeerde bonus (max. € 307,77 per zorgprofessional)		€ 0,00				€ 0,00
Algedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de aan derden netto uitgekeerde bonus (max. € 288,53 per zorgprofessional)				€ 4.905,00		€ 4.905,00
Totaal afgedragen of aangegeven verschuldigde eindheffing over de netto uitgekeerde bonus aan zorgprofessionals (d)		€ 0,00		€ 4.905,00		€ 4.905,00
Verschil verleningsbeschikking en feitelijke uitkeringen cq belastingheffing (a-b-c-d)		€ 124.185,18		€ 673,25		€ 124.858,43
Verklaringen:						
Verklaring: de bonus aan werknemers is aangewezen als eindheffingsbestanddeel (forfaitaire WKKR)						Ja
Verklaring: voor de bonus aan derden is de eindheffing aan anderen dan eigen werknemers' toegepast (eindhelfing publiekrechtelijke uitkeringen)						Ja

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland

---

Verklaring over de jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag 2021 opgenomen jaarrekening 2021 van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland te Delft gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de resultatenrekening over 2021; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens ('WNT') 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

XQU23TNWFNMP-80068080-133

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag 2021 opgenomen andere informatie

Het jaarverslag 2021 omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag 2021 anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij (inclusief de bijlagen 'Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-19 over de periode 1 maart 2020 tot 1 september 2020 (bonus 2020)' en 'Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-19 over de periode 1 oktober 2020 tot 15 juni 2021 (bonus 2021)').

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 400 is vereist voor het bestuursverslag en op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist voor de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling verslaggeving WTZi en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ 400 en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, alsmede de bijlagen in overeenstemming met het Verantwoordingsprotocol behorend bij de Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-19.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland

---

Verklaring over de jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag 2021 opgenomen jaarrekening 2021 van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland te Delft gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de resultatenrekening over 2021; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens ('WNT') 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

XQU23TNWFNMP-80068080-133

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag 2021 opgenomen andere informatie

Het jaarverslag 2021 omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag 2021 anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij (inclusief de bijlagen 'Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-19 over de periode 1 maart 2020 tot 1 september 2020 (bonus 2020)' en 'Verantwoording besteding Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-19 over de periode 1 oktober 2020 tot 15 juni 2021 (bonus 2021)').

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 400 is vereist voor het bestuursverslag en op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist voor de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling verslaggeving WTZi en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ 400 en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, alsmede de bijlagen in overeenstemming met het Verantwoordingsprotocol behorend bij de Subsidieregeling bonus zorgprofessionals Covid-19.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 31 mei 2022
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.A.B. de Coninck RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland

---

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Persoonlijke
zorg dichtbij

ggz
delfland